

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2011 – 2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Marija Deskovska

Kulturní turismus v Makedonii – Skopje a Ochrid

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jana Pernicová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2011 - 2014

BACHELOR THESIS

Marija Deskovska

Cultural tourism in Macedonia – Skopje and Ohrid

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Mgr. Jana Pernicová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 12.03.2014

Marija Deskovska

Poděkování

Chtěla bych poděkovat prof. Mgr. Janě Pernicové za veškerou pomoc, kterou mi věnovala při přípravě podkladů pro zpracování předmětné bakalářské práce, za její cenné rady a věcné připomínky při celém procesu její kompletace.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá analýzou povědomí českého obyvatelstva o Makedonii a přírodním, kulturním a historickém bohatství země, které jsou významným faktorem pro rozvoj cestovního ruchu v Makedonii. Zvláštní pozornost je v bakalářské práci věnována významným turistickým destinacím, tj. hlavnímu městu Skopje a turisticky atraktivnímu městu Ochrid.

Teoretická část je zaměřena na historii Makedonie, na turisticky významnou destinaci Ochrid a hlavní město Skopje, které se díky projektu „Skopje 2014“ stává velmi navštěvovaným místem pro západoevropské turisty.

V praktické části je vyhodnoceno dotazníkové šetření, zaměřené na povědomí o destinaci a na spokojenost turistů. Je navržen vlastní poznávací zájezd, kterým bych chtěla přiblížit a propagovat historii a kulturní dědictví této balkánské země. Součástí praktické části je analýza nabídky českých cestovních kancelářích do dané destinace a SWOT analýza.

Klíčové pojmy

Analýza, bakalářská práce, dotazníkové šetření, historické památky, kulturní turismus, Makedonie, Ochrid, Skopje, SWOT analýza, UNESCO.

Annotation

This Bachelor thesis analyzes the knowledge of Czech citizens about Macedonia and its natural, cultural and historical heritage of the country, which are an important factor for the development of tourism in Macedonia. The work emphasizes important tourist destinations in Macedonia – the capital city Skopje and Ohrid.

The theoretical part focuses on Macedonian history, an important tourist destination Ohrid and the capital city of Skopje, which is becoming an attractive destination for Western European tourists from Western a frequently visited place locality thanks to the project „Skopje 2014“.

The practical part deals with the evaluation of the questionnaire which concentrates on the awareness of Czech citizens of Macedonia and the satisfaction of Czech tourists visiting the destination.

The author of the thesis designs her own product – an excursion tour to the destination by means of which she would like to draw attention to the destination promote historical and cultural heritage of this Balcan country. An integral part of the practical part of the thesis is a SWOT analysis and an analysis of the offer of Czech travel agencies to the destination.

Key words

Analysis, bachelor thesis, cultural tourism, historical monuments, Macedonia, Ohrid, questionnaire survey, Skopje, SWOT analysis, UNESCO.

OBSAH

ÚVOD	9
1 MAKEDONSKÁ HISTORIE A KUTLURNÍ DĚDICTVÍ	12
1.1 Antická Makedonie	13
1.2 Půchod Slovanů	14
1.3 Osmanské (Otomanské) impérium a makedonský odpor.....	15
1.4 Kulturní zajímavosti	16
2 PŘÍRODNÍ KRÁSY MAKEDONIE	17
3 HLAVNÍ MĚSTO SKOPJE A JEHO VÝZNAMNÉ PAMÁTKY	19
3.1 Turisticky atraktivní místa Skopje	19
3.1.1 Skopské Kale	19
3.1.2 Kamenný most.....	20
3.1.3 Stara Skopská Čaršije – Starý Skopský bazar.....	20
3.1.4 Klášter Svatý Pantelejmon	21
3.1.5 Čifte amam (turecké lázně)	21
3.1.6 Ischak - begov minaret.....	22
3.2 Projekt „Skopje 2014“	22
4 OCHRID A JEHO VÝZNAMNÉ PAMÁTKY	24
4.1 Ztracená perla Balkánu	24
4.2 Ochridské jezero.....	25
4.3 Ochrid a jeho okolí	25
4.3.1 Ochridské antické divadlo.....	25
4.3.2 Klášterní komplex Svatý Naum.....	26
4.3.3 Kostel Svatý Pantelejmon – Klimentova univerzita	26
4.3.4 Samoilova pevnost (Ochridská pevnost).....	27
4.3.5 Vevčani	27
5 SWOT ANALÝZA	28
6 ANALÝZA NABÍDKY CK	31
6.1 CK Firo tour	31
6.2 CK Redok travel.....	32
6.3 CK Mayer & Crocus a CK Mundo	33
7 DOTAZNÍKOVÝ PRŮZKUM	35
8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO PRŮZKUMU	36
9 VYTVOŘENÍ TÝDENNÍHO POZNÁVACÍHO ZÁJEZDU	47
9.1 Doprava.....	47
9.2 Ubytování a stravování	48
9.3 Období a délka pobytu.....	48

9.4 Program zájezdu.....	49
9.5 Kalkulace zájezdu.....	50
ZÁVĚR.....	51
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	54
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK.....	59
SEZNAM PŘÍLOH	60

ÚVOD

Můžeme říci, že existuje více hledisek pro definování pojmu turismus. Pojem turismus je francouzského původu, a proto se v české odborné literatuře setkáváme s pojmem cestovní ruch.

„Turismus je definován jako činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné prostředí, a to na dobu kratší, než je stanovena, přičemž hlavní účel cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.“¹ Stanovená doba u mezinárodního turismu je jeden rok a u domácího šest měsíců.

Tato bakalářská práce je zaměřena na kulturní turismus neboli kulturní cestovní ruch. „Kulturní cestovní ruch můžeme definovat jako formu cestovního ruchu, jehož účastníci jsou motivováni především možností poznávat kulturní dědictví a kulturu dané země a jejich rezidentů.“²

Ve své práci se zabývám kulturním cestovním ruchem Makedonie, zejména pak jeho hlavním městem Skopje a nejatraktivnějším z makedonských měst, městem Ochrid. Cílem práce je nejen zjistit a analyzovat, jaké je povědomí obyvatel České republiky o tomto kulturním bohatství Makedonie, ale také poukázat na kulturní a historické bohatství země jako takové.

Téma této práce jsem si zvolila proto, že jsem občankou Makedonie žijící v České republice a moje dosavadní zkušenosti přispívají k mojí domněnce o nízkém povědomí českých občanů o Makedonii.

Ve své práci čerpám do značné míry z vlastních zkušeností a znalostí a opírám se také o dostupnou literaturu, výsledky dotazníkového šetření a SWOT analýzy.

První kapitola mé bakalářské práce je zaměřena na Makedonii a její kulturní dědictví. Nejprve uvádím, kde se tato země nachází a s kým sousedí. Často se stává, že když se v České republice řekne Makedonie, tak zejména mladší generace neví, o jaké zemi se hovoří. Dále je v krátkosti popsána makedonská historie.

---

¹ PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 12. ISBN 978-80-247-3748-5.

² ZELENKA, J. a M. PÁSKOVÁ. *Cestovní ruch - výkladový slovník*. 2. vyd. Praha: Linde, 2012, s. 150. ISBN 978-80-7201-880-2.

V úvodu kapitoly zmiňují, jak vypadala Makedonie v Antice, když vládl Aleksandr Makedonský, pak se zaměřují na období Slovanů, neboť toto období bylo velmi důležité pro rozvoj písemnictví až po Otmanské impérium a turecké poddanství.

Závěr kapitoly je věnován období rozpadu Jugoslávie a vytvoření samostatného státu Makedonie.

Druhá kapitola je zaměřena na přírodní krásy této země, a to především na národní parky jako je park Pelister, Galičica a Mavrovo, ale také v krátkosti je zmíněn i nejvýznamnější kaňon který se nachází v blízkosti hlavního města a to je kaňon Matka.

Třetí kapitola je zaměřena na hlavní město Skopje. Je to město s bohatou historií. Starší generace mají v paměti, že Skopje v roce 1963 postihlo velké zemětřesení, při kterém bylo zničeno 50% infrastruktury města. Pomocí nejrozličnějších dotací bylo město zrekonstruováno a v současné době je jedním z nejnavštěvovanějších měst v Makedonii.

Také jsou zde velmi detailně popsány nejvýznamnější památky, které mohou turisté ve městě navštívit. Je zmíněn i projekt „Skopje 2014“, jehož cílem je opravit město, dát mu nový vzhled a tím přilákat co nejvíce turistů.

Čtvrtá kapitola je věnována městu Ochrid a stejnojmennému jezeru, u kterého se město nachází. Město je spolu s jezerem jedním z mála míst na světě, které je zároveň světovým kulturním i přírodním dědictvím. Je zapsáno na seznamu světového kulturního a přírodního bohatství UNESCO od roku 1980. Díky tomu, že zde v minulosti působil Cyril a Metoděj, má město velkou kulturní tradici. Je nazýváno Balkánským Jeruzalémem, protože se zde nachází 365 kostelů. Kapitola také seznamuje s památkami, které jsou nejnavštěvovanější a které mají velký význam pro makedonskou historii.

V páté kapitole je vytvořena SWOT analýza, která poukazuje na silné a slabé stránky této země, ale také na její příležitosti a hrozby. Analýzou je zakončena teoretická část.

Šestá kapitola se zabývá analýzou nabídky vybraných českých cestovních kanceláří ve vztahu k Makedonii. Cílem této analýzy je zjistit, jaké zájezdy nabízejí vybrané cestovní kanceláře do Makedonie a také to, co tyto cestovní kanceláře nabízejí v Makedonii shlédnout či navštívit. Z osobních zkušeností vím, že jen málo cestovních kanceláří nabízí zájezdy do této destinace. Většina z nich zajišťuje jen rezervaci v ubytovacích zařízeních či dopravu.

Součástí sedmé a osmé kapitoly je zpracování dotazníkového šetření a jeho zhodnocení. Šetření je zaměřeno na získání informací o tom, jaké je povědomí

českého obyvatelstva o Makedonii, která města jsou nejnavštěvovanější a jaké je spojení turistiky s pobytem.

Praktická část mé bakalářské práce je zakončena devátou kapitolou, ve které je na základě poznatků z předešlých kapitol a osobní zkušenosti vytvořen vlastní produkt, tj. týdenní poznávací zájezd do Makedonie. Prostřednictvím zájezdu chci poukázat na nejkrásnější místa v Makedonii a na přírodní a kulturní bohatství, které tato země nabízí – a tím také oslovit co nejvíce potencionálních turistů, kteří by chtěli tuto zemi navštívit.

Téma bakalářské práce jsem si zvolila nejen proto, že pocházím z Makedonie a tedy je mi velmi dobře známé, ale také proto, abych poukázala na to, že nejen velké metropole a světově známé destinace nabízejí kulturní a přírodní zajímavosti. I malý stát může mile překvapit turisty svou kulturou, příjemnou atmosférou a velkým množstvím turisticky zajímavých míst. Dílčím úkolem této práce je seznámit obyvatele České republiky s cestovním ruchem Makedonie a tím získat nové turisty.

1 MAKEDONSKÁ HISTORIE A KUTLURNÍ DĚDICTVÍ

Republika Makedonie je stát ležící v srdci Balkánu, který sousedí na severu se Srbskem a Kosovem, na východě s Bulharskem, na jihu s Řeckem a na západě s Albánií. Je to parlamentní republika a jejím hlavním městem je Skopje. Makedonie má více než 2 miliony obyvatel, z čehož přes 60 % tvoří Makedonci. V zemi žijí čtyři etnické skupiny, a to Albánci, Turci, Romové a Srbové. Většina obyvatel, myšleno makedonského obyvatelstva, vyznává pravoslavné náboženství. Oficiálním jazykem je makedonština a měnou je makedonský denár. Makedonie je samostatným státem od 8. září 1991. V tento den došlo k oddělení Makedonie od Jugoslávie.

Tato země je členem Organizace spojených národů, a od roku 2005 je kandidátem na vstup do Evropské unie.

Obrázek 1: Makedonie - mapa

Zdroj³

Můžeme říci, že Makedonie je část Balkánu, kde křesťanství a islám dlouho bojovaly o nadvládu, kde se setkává a vzájemně prolíná řecký, albánský, románský, slovanský a turecký etnický vliv.

³ LONELY PLANET. *Map of Macedonia*. [online]. 2014. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://www.lonelyplanet.com/maps/europe/macedonia/>

Často se říká, že makedonským symbolem jsou vysoké hory a prudké řeky. Je to stát s přímořským a kontinentálním klimatem, kde letní období jsou teplá a suchá a zimy jsou převážně teplé, ale jsou provázené hustou mlhou. Proto má Makedonie dobré podmínky pro pěstování různých zemědělských plodin.

Mezi nejznámější pohoří patří Plačkovica, Maleševski, Ogražden, Belasica a Kožuf nacházející se na východě země a Šar Planina, které se nachází na západě.

Nejnižším bodem je koryto řeky Vardar s nadmořskou výškou 44 m. n. m. v blízkosti města Gevgelii a nejvyšším bod je naopak v pohoří Golem Korab s výškou 2 764 m.n.m, které se nachází v severozápadní oblasti republiky.

Makedonie je bohatá na vodní toky. Nejvýznamnější řekou je řeka Vardar, která protéká centrální částí státu. Dalšími řekami jsou Bregalnica, Treska, Pčinja, Crn Drim a Strumica. Kromě těchto řek zde najdeme i tři přírodní jezera, a to Ochridské jezero, Prespanské jezero a Dojranské jezero.

Makedonské kulturní dědictví tvoří velké množství památek, které jsou z různých historických epoch. Abychom mohli pochopit makedonské kulturní dědictví a také kulturu země, od kdy vznikla a jaký je její vývoj, je potřeba se nejdříve krátce zastavit u jejích kořenů a následně se seznámit s historickým vývojem země.

1.1 Antická Makedonie

Archeologické vykopávky dokazují, že na území Makedonie byla civilizace již v období mezi 9000 lety před naším letopočtem a 3500 lety před naším letopočtem. Makedonské království je prvně zmiňováno v období 9. století př. n. l. a otázkou je, kdo byl první makedonský král – zda Karan nebo Perdika.

Přibližně od 5. století př. n. l. se stalo království Makedonie významným politicko - ekonomickým prvkem v širokém okolí. Jeho hlavním úkolem byla zahraniční politická činnost, která se soustředila na vztahy s řeckými městy – státy, přičemž často bylo spojencem s jinými státy, jako například v době, kdy stály proti sobě Persie a Řecko. Cílem království Makedonie bylo oslabit prvenství Řeků. Filip II. Makedonský (359-336 př. n. l.)⁴ po porážce Ilirů a Trakijců okupoval celé Řecko.

---

⁴ OSOBNOSTI.CZ *Filip II. Makedonský*. [online]. © 1996–2014 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <http://www.panovnici.cz/filip-ii-makedonsky>

Syn Filipa, Aleksander III. Makedonský (336-323 př. n. l.)⁵, je jednou z nejvýznamnějších osobností světové historie. Při pochodu na Persii dokázal zničit velké Perské impérium a rozšířil Makedonský stát na tři kontinenty: Evropu, Asii a Afriku. Stal se vládcem Balkánského poloostrova, Malé Asie, Blízkého Východu, Egypta a Indie. Tím byl položen základ Makedonského impéria. Po jeho smrti, jako výsledek nedorozumění a hádek jeho generálů o to, kdo se stane jeho nástupcem, se toto velké impérium rozdělilo na tři části: Království Selevkidu, Království Prolemaidu a Antigonidu.

V období mezi 215-168 př. n. l. je Makedonské království pod římskou nadvládou a stalo se římskou provincií. V roce 395 n. l. je Římské impérium rozděleno na východní a západní císařství. Touto dělbou se stala Makedonie součástí východního římského císařství, neboli Byzanc.

1.2 Půchod Slovanů

V 6. a 7. století n. l. se začali na Balkán a do Makedonie stěhovat Slované.⁶ Ti se začali mísit s místním obyvatelstvem, nejvíce s antickými Makedonci. Od roku 837 n. l. začíná být Makedonie pod nadvládou bulharského státu. Do poloviny 9. století byla větší část pod bulharskou nadvládou a menší část zase pod nadvládou Byzancie.

V 9. století také začíná církevní vzdělávací činnost Cyrila a Metoděje. Jejich cílem bylo nejen pokřtění Slovanů, ale i snaha o vybudování základů slovanské gramotnosti. V roce 855 n. l. je vytvořena slovanská azbuka, tzv. glagolice. Žáky Cyrila a Metoděje byli Kliment a Naum. Ti pokračovali v šíření vzdělání až do konce 9. stol. n. l. Společně založili Ochridskou literární školu a Preslavskou literární školou. Z Ochridu se tak za krátkou dobu stalo nejvýznamnější církevní vzdělávací centrum na Balkáně, kolébka slovanské gramotnosti.

V období od roku 969 n. l. až do 14. stol. se vedly v Makedonii boje za samostatnost. Střídala se nadvláda byzantská, srbská, bulharská. Na konci 14. stol. byla Makedonie pokořena Osmany. Tím byl zastaven jak kulturní, tak společenský

---

⁵ РИСТОВСКИ, Б., МЛАДЕНОВСКИ, С., ШУКРИ, Р., ЧЕПРЕГАНОВ, Т., а М. Б. ПАНОВ.: *Историја за прва година гимназиско образование. Македонската држава во времето на Александар III Македонски*. Скопје: Алби, 2006, s. 71. ISBN 9989-919-67-4

⁶ РИСТОВСКИ, Б., МЛАДЕНОВСКИ, С., ШУКРИ, Р., ЧЕПРЕГАНОВ, Т., а М. Б. ПАНОВ.: *Историја за прва година гимназиско образование. Словените во македонија*. Скопје: Алби, 2006, s. 144. ISBN 9989-919-67-4

vývoj. V roce 1767 sultán zrušil Ochridské arcibiskupství neboli arcidiecézi. Pojem arcibiskupství znamená oblast, která je pod duchovním vedením arcibiskupa.

1.3 Osmanské (Otomanské) impérium a makedonský odpor

Osmanské impérium je známé také jako Turecké impérium, které existovalo již od roku 1299 a trvalo do roku 1922. Představovalo jeden multietnický stát, ve kterém bylo postavení Makedonců velice těžké. Makedonci se aktivně účastnili bojů proti tureckému útlaku. Nejaktivnější povstání proti turecké nadvládě bylo v době velké rakousko-turecké války v roce 1689. Jde o tzv. Karpošovo povstání, které bylo potlačeno v roce 1691. Vůdce povstání, Karpoš, byl poté, co byl zajat, nabodnut na kůl a jeho tělo bylo vystaveno na levé straně Kamenného mostu.

Organizování odporu proti pět století trvajícím tureckému násilí počalo začátkem 19. století. Koncem roku 1893 byla v Soluni založena Makedonská revoluční organizace - MRO, která později přerostla ve Vnitřní Makedonskou Revoluční Organizaci - VMRO, jako první fázi kolektivního odporu Makedonců proti sultánovi. Cílem VMRO bylo vytvořit autonomii Makedonců v rámci tureckého státu. Činnost VMRO kulminovala 2. 8. 1903 tzv. Ilindenským povstáním. V Kruševu byla vyhlášená desetidenní Kruševská makedonská republika - první republika na Balkáně, v čele které stál prezident Nikola Karev.

V roce 1912-1913 byly vedeny balkánské války mezi balkánskými sousedy za rozdělení makedonského území. V roce 1912 byla podepsaná smlouva, tzv. Londýnský mír, a tak došlo k prvnímu rozdělení Makedonie mezi Bulharsko, Řecko, Srbsko a Albánii. Toto rozdělení bylo v roce 1913 potvrzeno na Bukurešťské mírové konferenci. Největší boje za osvobození Makedonie vedl makedonský národ v období 2. světové války. V tomto období byly všechny části Makedonie pod vládou německo-bulharsko-italských fašistických okupantů.

Od 2. srpna 1944 se Makedonie opět stala jednou z republik Jugoslávie a v roce 1945 byla pojmenovaná jako Lidová republika Makedonie. V roce 1963 byla přejmenovaná na Socialistickou republiku Makedonii. Konečně od roku 1991, po rozpadu Jugoslávie, se stala Makedonie opět nezávislým státem.

1.4 Kulturní zajímavosti

V Makedonii je přibližně 992 kostelů a klášterů, ve kterých se nachází okolo 23 000 ikon a 240 ikonostas.⁷ V makedonských kostelech se nacházejí unikátní předměty, mezi něž patří např. jedinečné řezby, které můžeme najít v mnoha kostelech, především v západní Makedonii.

Tato země má okolo 5 000 archeologických lokalit. Některé jsou otevřeny pro návštěvníky, ale většina z nich je pouze označená.

Z období neolitu (6 000 př. n. l.) jsou významné lokality Govrlevo a Madzari Tumba v okolí Skopje. Z helénského období je významné místo Trebenište Prentov Most (Ochrid) a z římského období Heraklea (Bitola), Stobi (Veles), Astibo (Štip) a Skupi (Skopje).

Makedonie má velké množství starých i nových muzeí a památek, které prezentují historii a kulturní dědictví z období 6 000 př. n. l. do dnešních dnů.

Mezi nejvýznamnější muzea patří Makedonské muzeum, Muzeum města Skopje, Muzeum moderního umění a Memoriální centrum holokaustu – Židé z Makedonie. Velmi zajímavé je Etno muzeum, které je umístěno v prostoru 7,2 m². Zde se nachází okolo 1 150 předmětů vyrobených z 30 různých materiálů, jako jsou např. stříbro, olovo, hliník, zinek, železo, hlína, dřevo, textil apod. Ve sbírce najdeme různé předměty, které lidé používali ve svém každodenním životě, zbraně, nářadí, kroje a mince, které pocházejí přibližně z doby 8 000 let př. n. l. až do 20. století.⁸

---

⁷ MACEDONIA – TIMELESS. *Cradle of Culture: Religious Heritage*. [online]. 2012. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.macedonia-timeless.com/DesktopDefault.aspx?tabindex=0&tabid=1090>

⁸ MACEDONIA – TIMELESS. *Cradle of Culture: Museums and Monuments – the smallest etno museum*. [online]. 2012. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.macedonia-timeless.com/DesktopDefault.aspx?tabindex=0&tabid=1210>

2 PŘÍRODNÍ KRÁSY MAKEDONIE

Makedonie má tři národní parky, a to národní park Mavrovo, národní park Galičica a národní park Pelister.

Národní park Mavrovo se rozprostírá přibližně na 73 000 ha. K parku patří pohoří Korab, Dešat, jižní část Šar Planini a Bistra. Středem parku protéká řeka Radika. Z flóry jsou v parku nejvíce zastoupeny bukové lesy. Můžeme zde najít více než tisíc druhů rostlin, z kterých je přibližně třicet osm druhů stromů, okolo třicet pět druhů keřů a šedesát druhů rostlin jsou endemické. Tak jako flóra i fauna je velmi různorodá. Setkáme se zde se stočtyřiceti druhy ptáků, z nichž jsou nejvýznamnější: sokol šedý, orel, sova lesní, sova velká, dále jedenáct druhů živočichů z vodní říše, dvanáct druhů tažných ptáků a okolo třicet osm druhů savců, jejichž nejvýznamnějšími zástupci jsou např. medvěd, rys apod. Mavrovo je známé i jako jedno z nejkrásnějších lyžařských center v Makedonii. Lyžařské centrum „Zare Lazarevski” najdeme na svazích hory Bistra.⁹

Národní park Pelister se nachází v jižní části Makedonie. Borovice „Молика” (Molika), jde o borovici s pěti jehlicemi, má největší zásluhu na tom, že tento park byl prohlášen národním parkem. Borovici Moliku objevil rakouský botanik August Grizebach v roce 1839. Při procházkách parkem Pelister můžeme najít stromy, které jsou starší víc než 230 let. Plocha, kterou tento park zabírá, je přibližně 17 000 ha. V parku roste okolo osmdesát osm druhů stromů, největší lesní plochy jsou tvořeny bukovými a molikovými lesy, naopak dubové lesy zabírají nejmenší plochu. Pelister má velmi rozsáhlé vodstvo. V této oblasti je velké množství pramenů, potoků a horských řek. V parku se nacházejí dvě ledovcová jezera, jedno velké a druhé menší, která jsou známá pod názvem „Pelisterské oči”. Velké jezero leží v nadmořské výšce 2 218 m.n.m. Je to jedno z nejvýše položených ledovcových jezer v Makedonii. Je dlouhé 223 m, široké 162 m a má hloubku 14,5 m. Malé jezero, které je dlouhé 79 m, široké 68 m a hluboké 2,6 m, leží ve výšce 2 180 m.n.m. Od Velkého jezera je vzdáleno přibližně 2 km. V parku Pelister se vyskytuje různorodá fauna. Velkou část tvoří

---

⁹ НАЦИОНАЛЕН ПАРК “МАВРОВО”. *Биодиверзитет: флора*. [online]. 2010 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://nprmavrovo.org.mk/?id=31>

endemické druhy. V parku žijí ververky, králíci, lišky, kuny, rys balkánský, vlci, srnky, jeleni apod.¹⁰

Národní park Galičica se nachází mezi Ochridským a Prespanským jezerem ve stejnojmenném pohoří. V parku je velmi bohatý a jedinečný rostlinný svět. Vyskytuje se zde přes tisíc rostlin, ze kterých je okolo sto sedmdesát šest druhů dřevin. Na Galičici se nachází endemické rostliny, jako je např. balkánský čii. Mezi nejvýznamnější balkánský čii patří *Poa galicicae*, *Lilium heldreichii* apod. Na rozdíl od flóry není v národním parku fauna příliš prozkoumaná. Je zde zastoupeno okolo sto sedmdesát jedna druhů obratlovců, nepočítaje ryby, ze kterých je deset druhů vodních, osmnáct druhů plazů, sto čtrnáct druhů ptáků a devatenáct druhů savců. V parku se nachází také velké množství památek, které jsou významné jak z historického, tak z uměleckého hlediska. To je také jedním z důvodů, proč je národní park hojně navštěvován. Vzhledem k jejich různorodosti je možné tyto památky rozdělit do několika skupin, a to: archeologické nálezy, kostely, kláštery a přírodní památky. Mezi nejatraktivnější přírodní památku patří chráněný ostrůvek Golem Grad na Prespanskem jezeře. Na území parku se nachází velké množství kostelů a klášterů. Jednou z významných památek byzantského stylu je kostel „Sv. Bogorodica Zaumska“ pocházející z roku 1361.¹¹

Kromě národních parků a krásné přírody můžeme navštívit také Kaňon Matka, který je vzdálen 20 km od hlavního města Skopje. Plocha, kterou zabírá, je přibližně 5 000 ha, ale především je to domov velkého množství živočichů a rostlin. Najdeme zde celkem tisíc druhů rostlin, ze kterých je 20% endemických. Kaňon je také domovem sto devatenácti různých druhů denních motýlů a sto čtyřicet druhů nočních motýlů. Najdeme zde také deset jeskyní s délkou od 20 do 176 m a dvě rokle s hloubkou až 35 m. Třemi nejvýznamnějšími jeskyněmi jsou Vrelo, Krštena a Ubava. Jeskyni Vrelo je možné navštívit lodí, což je velká zajímavost nejen pro turisty, ale i pro potápěče.

Kaňon Matka je kolébkou velkého množství církví a byl zde vybudován nespočet klášterů z období středověku. Z tohoto důvodu se kaňon nazývá Sveta Gora (Svatá Hora).¹²

---

¹⁰ НАЦИОНАЛЕН ПАРК “ПЕЛИСТЕР”. *Природа*. [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://park-pelister.com/za-nas/priroda.html>

¹¹ НАЦИОНАЛЕН ПАРК “ГАЛИЧИЦА”. *Природа*. [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: http://www.galicica.org.mk/home_page.html

¹² TRAVEL2MACEDONIA. *Matka Canyon*. [online]. 2008-2014. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://travel2macedonia.com.mk/tourist-attraction/matka-canyon-skopje>

3 HLAVNÍ MĚSTO SKOPJE A JEHO VÝZNAMNÉ PAMÁTKY

Skopje je hlavním městem Makedonie. Nacházejí se zde všechny důležité instituce a je také domovem pro více než 800 000 Skopjanů. Skopské údolí se rozkládá v centrální části Balkánu. Díky svým přírodním podmínkám byla tato oblast vhodným místem pro přežití lidí. To dokládají archeologické vykopávky, které potvrzují, že v této oblasti lidé žili organizovaně v sídlištích již od roku 5000 před naším letopočtem, přesněji ještě v době neolitu.

26. června 1963 otřáslo hlavním městem Skopje velmi silné zemětřesení. Důsledky byly tragické – více jak tisíc mrtvých a velké materiální škody. Město bylo z 50 % zničeno. Ze všech koutů světa byla shromážděna solidární pomoc. Ve Skopje byly opraveny či nově postaveny zbořené domy tak, aby dosáhly světových standardů a aby město i jeho vzhled splňovaly požadavky na moderní město, a tak bylo dosaženo i po estetické stránce světových parametrů.

Řeka Vardar představuje hlavní tepnu, která rozděluje město na dvě části. Centrální část kolem náměstí Makedonie zobrazuje současné a rychlé tempo života obyvatel. Ale i poté, co přejdeme Kamenný most na levou stranu, kde se nachází stará část, můžeme ještě cítit ducha staré Skopje. Zde se nacházejí kulturní památky, díky kterým má člověk historii a tradici tohoto města jako na dlani. Kouzelné spojení přírodní krásy a kulturních památek doplňuje překrásný pohled na pohoří Vodno, které dává městu Skopje neobyčejnou svěžest a také smírný tón.

3.1 Turisticky atraktivní místa Skopje

3.1.1 Skopské Kale

Skopské Kale (tvrz) je symbolem města a zároveň jedním z nejnavštěvovanějších míst. Každodenní procházky po této tvrzi jsou zvykem, který přetrvává a je součástí kulturního života Skopjanů. Podle archeologických průzkumů bylo město – tvrz vystavěno v 6. stol. n. l. na místě, kde před několika staletími, v pravěku, bylo toto místo osídleno. Tomu nasvědčují vykopávky, které představují zbytky starého obydlí.

Kale se v historii zapsal jako prostor, kde byly umístěny vojenské sklady, nemocnice i vězení. Zemětřesení v roce 1963 poškodilo hradby a nějaký čas bylo Kale zapomenuto. Časem byly hradby rekonstruovány, ale v jejich trhlinách je možné stále zachytit odezvy minulých časů.

3.1.2 Kamenný most

V centru hlavního města nad řekou Vardar se velkolepě pne Kamenný most, který propojuje starou a novou část města. Je základem každodenní komunikace obyvatel i návštěvníků města. Dá se říci, že neexistuje člověk, který by navštívil Skopje a přitom se po něm neprošel. Nespojuje jen dvě části města, ale je také spojnicí v čase. Veškeré důležité události jak v historii, tak v současnosti, se odehrávají právě na něm. Z tohoto důvodu zasluhuje zvláštní pozornost a péči. O výstavbě Kamenného mostu existuje více zpráv, některé z nich hovoří o období druhé pol. 15 stol., tzn., že poukazují na dobu, kdy vládnul sultán Mehmed II.

3.1.3 Stara Skopská Čaršije – Starý Skopský bazar

Ve 12. stol. se zrodila myšlenka určitou část města uzavřít a tento prostor využít jako místo, kde by se prováděla výměna zboží.¹³ Do této doby se výměna zboží prováděla na otevřeném prostoru na pastvinách u řeky Tresky (dnešní Makedonský Brod). Zde byly umístěny improvizované stánky, ve kterých se prodávaly nejrůznější řemeslnické a zemědělské výrobky a zároveň i dobytek. Tímto způsobem vznikaly trhy, na kterých bylo možné jednou ročně prodávat zboží a to vždy na den narození svaté Bogorodice (Marie), tj. 8. září. Také se konal nedělní bazar, na kterém se mohlo místní obyvatelstvo zásobovat potřebnými výrobky. Trhovci a prodejci byli nuceni hledat vhodné prostory k uskladnění neprodaného zboží, které bylo nutné přes noc ochránit. Z tohoto důvodu stavěli improvizované střechy, což bylo proti zákonu klášterního odboru. Bazar tak dostal nové místo, a to v solidně zabezpečených prostorách, kde se nacházely jednotlivé obchůdky a pracovny. V 14. stol. se stalo Skopje hlavním tržištěm s rozvinutým obchodem a řemeslem. Starý Skopský bazar zaznamenal největší rozkvět v době turecké vlády. V zápiscích cestovatele Evlija Čelebija, který navštívil Skopje v roce 1660-1661, je popsán bazar s mnoha minarety, tureckými lázněmi, obchody s kůží, čajovny aj.

---

¹³ STARACARSIJA. *За чаршијата: Историјат*. [online]. 2010. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: http://www.staracarsija.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=126&Itemid=84&lang=mk

Bazar byl postaven podélně s členěním na menší části se zaměřením na jednotlivá řemesla, pracovny a obchody. Ulice pak byly pojmenovány podle řemesel. V zadní části bazaru se nacházel sklad na ochranu zboží. Při katastrofálním zemětřesení byl starý bazar, spolu s památkami v této části města, z velké části zničen. Do doby, než bylo postaveno nové moderní nákupní centrum, byl starý skopský bazar nejvýznamnějším obchodním centrem.

3.1.4 Klášter Svatý Pantelejmon

Na svahu pohoří Vodna se nachází vesnička Horní Nerezi. Z tohoto místa se nabízí překrásný panoramatický pohled na Skopje, ale zvláštní význam této vesničky dává kulturně-historický památník Svatý Pantelejmon. Součástí tohoto kláštera je kostel, který je památkou světce, který byl ochráncem zdraví. Klášter s kostelem byl vybudován v době vlády dynastie Kommanitů, a to princem Alexejem. Výstavba a výzdoba kostela je, podle mramorové desky umístěné nad vchodovými dveřmi, datována rokem 1164. Historii tohoto kostela provází bezpočet neštěstí (požár, zemětřesení, ničení a loupeže). Tento kostel je jediná zchovalá památka z 12. stol., kdy bylo Skopje kulturním centrem Skopské eparchie. Svatý Pantelejmon je popsán v řadě unikátních děl z doby vizantského umění. Životopisné kresby na zdech kostela jsou opravdovým zážitkem pro milovníky nadčasové krásy. Životopisy pocházejí ze třech období. Nejstarší je z 12. stol., druhé po katastrofálním zemětřesení v roce 1555 a třetí je z druhé poloviny 19. století.

3.1.5 Čifte amam (turecké lázně)

Čifte amam se nachází uprostřed starého skopského bazaru a je jedním z mála zchovalých islámských objektů ve Skopji. Slovo *amam* pochází z tureckého jazyka (hammam) a znamená lázně. Amam byl vybudován v druhé pol. 15. století. Jde o druhé největší lázně z tohoto období ve Skopje. Lázně byly velmi těžce poničeny během zemětřesení v roce 1963. Později byly lázně opět opraveny a v dnešní době se zde nachází umělecká galerie. Tento objekt je jedním z mála svého druhu na Balkáně a má obrovský architektonický význam. Je postaven z kamenných cihel a malty. Jeho součástí jsou dvě větší a několik menších kupolí. Lázně se skládají ze dvou částí - mužské a ženské a každá část má samostatný vchod. Odtud pochází i jeho celý název – čifte znamená dvojitý amam.

3.1.6 Ischak - begov minaret

Známým minaretem ve Skopji je Ischak-begov, minaret charakterizovaný jako tzv. strakatý minaret. Jeho výstavbu nařídil druhý otomanský vládce města Ischak Beg v roce 1438. Podle něho byl tento minaret pojmenován. Fasáda je oblepena strakatými keramickými kachličkami a z tohoto důvodu ho pojmenovali jako „strakatý minaret“. Tento objekt je vystavěn skromnou architekturou, ale zvláštní význam mají vchodové dveře, které jsou dekorovány orientálními motivy. Vládce Ischak Beg zde založil jednu z prvních islámských knihoven v Evropě.

3.2 Projekt „Skopje 2014“

Projekt „Skopje 2014“, který je financován makedonskou vládou, se zaměřuje na výstavbu památníků historických osobností z makedonských dějin z mramoru a bronzu, fontány, sochy a nové budovy různých institucí. S realizací projektu se začalo v roce 2010. Projekt byl plánován na dobu 4 let, což znamená, že v letošním roce by měl být projekt ukončen, proto je jeho název „Skopje 2014“. Zatím ještě není zveřejněno, kolik bude projekt stát celkem, ale předpokládá se, že víc než 110 milionů EUR.

Jak již bylo zmíněno, projekt zahrnuje výstavbu památníku historických osobností, jako jsou sv. Cyril a Metoděj, sv. Kliment a Naum, Justinian První, Goce Delčev atd. Již jsou v rámci projektu vybudovány a pro veřejnost otevřeny následující objekty:

- Na náměstí Makedonie se nachází fontána – památník Aleksandra Makedonského, který sedí na koni jménem Bukefal. Fontána je celá ozdobena vodotrysky a večer jsou zde k vidění různé světelné efekty v rytmu hudby.
- Z levé strany řeky Vardar se nacházejí nově postavené budovy, kterými jsou Muzeum makedonského boje, Ústavní soud, Státní archiv, Archeologické muzeum, divadlo, budova ministerstva vnitra, Státního zastupitelstva, Finanční policie aj.
- Pěší most Oko vede k budově Ústavního soudu, Státního archivu a Archeologického muzea. Najdeme zde dvacet osm soch, které jsou vysoké 2 metry a byly vytvořeny z bronzu.

- Most umění vede k budovám Státního zastupitelstva a Finanční policie. I na tomto mostě je umístěno dvacet osm bronzových soch.

V rámci projektu se v centru města obnovují všechny fasády domů, a také se začalo s výstavbou nového hotelu, který bude postaven přímo na Náměstí Makedonie.

Můžeme říci, že jsou různé názory na realizaci tohoto projektu. Projekt byl také makedonskou veřejností v minulosti mnoho kritizován. Kritice byla podrobena především nákladnost projektu, dále to, že na příliš malém území je umístěno hodně objektů. Většina z nich je postavena na Náměstí Makedonie, tím se prostor zahušťuje a stává se stísněným.

Z pohledu turistů je naopak tento projekt velmi zajímavý a návštěvnost tohoto místa se zvýšila. Lze říci, že Skopje pomalu začíná být významnou turistickou oblastí.

4 OCHRID A JEHO VÝZNAMNÉ PAMÁTKY

Ochrid je duší Makedonie. Rozkládá se na břehu Ochridského jezera a na úpatí Národního parku Galičica. Ochrid je město, kde máte možnost na každém kroku narazit na svědectví bohaté makedonské historie. Každé léto je hostitelem festivalu světové úrovně pod názvem Ochridské léto. Ochrid je jedno z míst, které UNESCO označilo jako neocenitelné bohatství pro lidstvo. Od roku 1980 je Ochrid a Ochridské jezero pod ochranou UNESCA.

4.1 Ztracená perla Balkánu

První zmínky o osadě zvané původně Lychnidos pochází ze 4. století př. n. l.. Ta pak byla dobyta Filipem II. Makedonským. Avšak ve 2. století př. n. l. osada padla do rukou Římanů a stala se součástí obchodní cesty Via Egnatia mezi Jaderským a Egejským mořem. V 6. století n. l. byl Lychnid součástí Byzantské říše a v tu dobu se v jeho okolí začal usazovat slovanský kmen Brsajců. Z 9. století pak pochází nynější slovanský název města, který vznikl z výrazu „oh rid“ neboli „och kopec“.

Na přelomu 9. a 10. století se Ochrid stal útočištěm žáků sv. Cyrila a sv. Metoděje, kteří byli vyhnáni z Velkomoravské říše. Nejvýznamnější z jejich žáků byli sv. Kliment Ochridský a sv. Naum. Klášter v Ochridu založil sv. Kliment a vznikla zde literární škola, díky které se z Ochridu stalo nejvýznamnější centrum slovanské kultury a vzdělanosti. Odtud se pak tato kultura dál šířila do východní Evropy.

Vzhledem k významu, který mají věrozvěstové Cyril a Metoděj pro Českou republiku, by Ochrid měl být pro Čechy městem, které je vhodné navštívit.

V minulosti měl Ochrid 365 kostelů, a proto se nazývá i jako „Evropský Jeruzalém“. Od roku 1958 zde opět sídlí ochridské arcibiskupství, které je součástí autokefální Makedonské církve. Pojem autokefální církve se používá u pravoslavných církví a znamená nezávislá církev.¹⁴

---

¹⁴ OHRID. *За Охрид: Историја*. [online]. © 2010. [cit. 2013-12-02]. Dostupné z: <http://www.ohrid.com.mk/makedonski/history/history.asp?ID=380>

V úzkých uličkách starého města, které se rozkládá na kopcích nad jezerem, můžeme najít řadu ukázek typické místní architektury charakteristické přesahem horních pater domu do profilu ulice.

4.2 Ochridské jezero

“Víte, které jezero je nejstarší v Evropě? Geologové se sice stále prou, ale možná vás překvapí, že jedno z těch nejstarších se nachází v Makedonii. Celé jeho okolí je opravdu pozoruhodné, a to jak z hlediska přírodního, tak i kulturního. Není proto divu, že se oblast dostala pod ochranu nejen makedonské vlády, ale i organizace UNESCO.“¹⁵

Ochridské jezero, které je již dlouhou dobu na seznamu UNESCO, patří mezi geologicky nejstarší, dokonce na celé planetě, spolu s jezery Bajkal a Tanganjika. Jezero je poměrně hluboké, velmi čisté a žije v něm mnoho endemických „živých fosilií“. Jedním z takových endemických živočichů je ochridský pstruh, poměrně velká ryba, na které si mohou pochutnat návštěvníci v některé z restaurací ve městě. Do budoucna však obliba této ryby představuje problém, neboť se se zvyšujícím počtem návštěvníků města roste i její lov.

4.3 Ochrid a jeho okolí

4.3.1 Ochridské antické divadlo

První, kdo se zmínil o existenci divadla v antickém městě Lichnidos, byl ruský historik Kondakov v roce 1900. Podle analýzy nápisů, které byly nalezeny v divadle, se předpokládá, že budova byla vybudována v antické době a sloužila k divadelním představením. Po dobytí města Římany byla přestavěna pro účely gladiátorských bojů. Byla ozdobena mnoha sochami, které se dodnes dochovaly. Zvláštní význam mají dvě reliéfní desky, na kterých je zobrazen bůh Dionis a múzy ochránkyně poezie a divadelních her.

---

¹⁵ HAMŠIK, M. *Ochrid – jezero jako zrcadlo času*. [online]. © 2007-2012 [cit. 2013-12-17]. Dostupné z: <http://makedonie.svetadily.cz/clanky/Ohrid-jezero-jako-zrcadlo-casu>

4.3.2 Klášterní komplex Svatý Naum

Komplex je vzdálen 30 km od Ochridu a nachází se na nejjižnějším bodu Ochridského jezera. Klášterní kostel je památkou na Světce Archangela, Gavrila a Michaila. Je vystavěn na strmém, kamenitém kopci přímo nad Ochridským jezerem.

Výstavba tohoto kláštera je spojena se jménem Nauma, který byl Klimentův spolupracovník. Naum před koncem svého života založil klášter Svatý Archangel a v roce 910 v něm byl pohřben.

V rozmezí 10.-13. století byl Naumův kostel srovnán se zemí, ale okolo 16. století byl na stejných základech vystavěn současný kostel, a to ve dvou etapách. V první etapě byl postaven *naos* a ve druhé etapě pak byly nad ním vybudovány dvě kupole. *Naos* je centrální část pravoslavného chrámu, který je určen pro věřící. Současný kostel má tvar kříže, který stojí na čtyřech podstavcích. Naumova hrobka je v odděleném prostoru s širokou a nízkou kupolí.

4.3.3 Kostel Svatý Pantelejmon – Klimentova univerzita

V městské oblasti Plaošnik se nachází zbytky Klimentova kláštera, který je památkou na Svatého Pantelejmona. Zde se nacházela první slovanská univerzita, centrum slovanské vzdělanosti a kultury a také místo, kde vznikly základy Ochridské literární školy. Žák Kliment, první spisovatel mezi makedonskými Slovany, tvořil svá literární díla, mezi kterými je veledílo ve středověké slovanské literatuře: „Pochvalné Cyrilovo slovo“. Nacházela se zde i nemocnice, o které sami ochridští arcibiskupové Teofilat ve 12. století a Dimitrija Chomatijan ve 13. století píší, že se zde neléčí kouzlem, ale prostřednictvím sugesce a hypnózy. Nemocní také dostávali různé čaje a byliny. Kliment Ochridský je také považován za prvního slovanského skladatele a hudebního pedagoga. Kliment ve své škole vzdělával 3500 žáků, kteří šířili slovanskou vzdělanost do všech pravoslavných zemí, dokonce i do Ruska. Kliment se spolu s ostatními věrozvěsty zúčastnil cesty na území Velké Moravy (součástí Velké Moravy byla také dnešní Česká republika). Ve 14. stol. Cesar Duka a jeho syn Dimitrija vybudovali nový kostel, ale v 15. století byl přestavěn nájezdnými Turky na mešitu.¹⁶

---

¹⁶ OHRIDINFO. *Цркви и манастири: Св. Климентовиот манастир – Плаошник*. [online]. © 2006 – 2009. [cit. 2013-11-05]. Dostupné z: <http://www.ohridinfo.com/?osnovni=11>

Klimentovy pozůstatky přeneslo místní obyvatelstvo do kostela Sv. Marie Perivlepta, který byl postaven v roce 1295 a od této doby byl mezi lidem nazván jako kostel Sv. Klimenta.

4.3.4 Samoilova pevnost (Ochridská pevnost)

Samoilova pevnost pokrývá celý kopec, který je ve výšce 100 metrů nad mořem. Současná podoba pevnosti je z období Samuela, což znamená přibližně od 10. století. Pevnost má osmnáct věží, z nichž tři jsou půlkruhové a patnáct čtvercových.

Dále je ozdobena čtyřmi hlavními dveřmi a zdmi, které jsou vysoké od 10 do 16 metrů.

Mezi nedávné objevy z počátku 21. století je nejdůležitějším nálezem hrob se zlatou maskou a zlatými rukavicemi, které pochází z 5. stol. př. n. l.

4.3.5 Vevčani

Vesnička Vevčani, která je od Ochridského jezera vzdálená 14 km, se nachází v jihozápadní Makedonii na svazích pohoří Jablanica.

První zmínky o vesničce jsou k dispozici z více dokumentů a z různých období. Z nejstaršího dochovaného dokumentu vyplývá, že Vevčani jako venkovské osídlení je zaznamenán od konce 9. století.

Jedná se o vesničku, která je velmi zajímavá pro turisty nejenom přírodní krásou Vevčanských pramenů, které jsou chráněnou ekologickou zónou a nacházejí se v nadmořské výšce cca 960 m. n. m., ale i tím, že obyvatelé tohoto malého města vydávají své vlastní pasy, které pak rozdávají navštěvníkům.

Obec je velmi známou díky vevčanskému karnevalu, který se každoročně koná v lednu a kterým se lidé snaží dodržovat makedonské tradice a zvyky, které mají v makedonské historii velký význam.

5 SWOT ANALÝZA

Součástí této bakalářské práce je vytvoření SWOT analýzy. „SWOT analýza je nástroj, se kterým můžeme analyzovat vnitřní a vnější činitele v organizaci nebo v tomto případě v různých částech destinace.“¹⁷ Na jedné straně jsou silné a slabé stránky zaměřené na vnitřní prostředí a na druhé straně jsou příležitosti a hrozby zaměřené na vnější prostředí.

Při vypracování SWOT analýzy jsem čerpala informace nejen z vládních internetových stránek, ale velmi důležité informace jsou také zveřejněny na stránkách statistického úřadu. Zde se dozvíme různé informace jako je např. počet domácích nebo zahraničních turistů, počet noclehů apod.

Pro vytvoření analýzy jsem využila i vlastních zkušeností, protože jsem původem z Makedonie a dobře tuto destinaci znám.

Silné stránky

- Jedinečnost destinace
- Krásná a panenská příroda
- Poloha v atraktivním regionu Jihovýchodní Evropy
- Rozmanitá krajina
- Vodní plochy (jezera)
- Příležitost k vysokohorské turistice
- Bohatá historie
- Velké množství kulturních památek
- Město zapsané v seznamu UNESCO
- Příjemné klima
- Vhodné podmínky pro letní a aktivní dovolenou
- Atraktivní a chráněné přírodní lokality se vzácnými druhy flóry a fauny
- Tradiční lidové zvyky
- Dobrá kuchyně a kvalitní produkty
- Velmi přátelské a pohostinné obyvatelstvo

---

¹⁷ DĚDINA, J. a V. CEJTHAMR. *Management a organizační chování*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-1300-4

Slabé stránky

- Velké rozdíly v kvalitě stravovacích a ubytovacích zařízení
- Sezónní návštěvnost
- Diference v návštěvnosti regionů
- Diference mezi jednotlivými regiony
- Přetíženost silniční dopravy
- Špatná železniční doprava
- Dostatek letišť, ale nedostačující mezinárodní letecká přeprava
- Problémy s albánskou menšinou
- Nízká spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem
- Vysoké % nezaměstnanosti
- Vysoké daně
- Nízký životní standard
- Špatně fungující státní správa

Příležitosti

- Stálý zájem západoevropských turistů
- Podnítit zájem turistů z celé Evropy i mimoevropských zemí
- Tranzitní trasa mezi Bělehradem a Soluní
- Turisticky nepřetížená oblast
- Nové projekty pro přilákání turistů
- Zvýšení vzdělanosti (mladí se více učí cizí jazyky)
- Podpora soukromého sektoru s důrazem na rozvoj činnosti v oblasti nabídky ubytování
- Vytvoření nových pracovních příležitostí v oblasti cestovního ruchu
- Ekonomický růst
- Zahraniční investice

Hrozby

- Krize, která může oslabit zájem turistů
- Slabá reklama v zahraničních médiích
- Finanční problémy v jednotlivých regionech
- Stálé problémy s Řeckem

Pro rozvoj cestovního ruchu destinace vyplývá ze SWOT analýzy to, že i přes některé slabé stránky a některá omezení, nabízí region jedinečné lokality i přírodní a kulturní příležitosti. Destinace se nachází na tranzitní dálniční a železniční trase mezi Bělehradem a Soluní a může být zajímavá nejen pro turisty, kteří zde budou trávit vícedenní dovolenou, ale i pro krátkodobé pobyty. Jak je ze SWOT analýzy patrné, destinace může oslovit více turistů také tím, že není turisticky „přetížená“, a že jde z hlediska poznání pro turistu o novou destinaci. Destinace nabízí vyžití i těm, kteří kromě poznávací turistiky vyhledávají aktivní dovolenou.

6 ANALÝZA NABÍDKY CK

Analýza je zaměřena na atraktivní místa Makedonie jako turistické destinace z pohledu českých cestovních kanceláří. Bylo osloveno osm cestovních kanceláří, a to CK Alexandria, CK Exim tours, CK Fisher, CK Victoria, CK Redok travel, CK Čedok a CK Firo tour. Vybrala jsem si tyto nejvýznamnější CK, protože mají širokou nabídku destinací a jsou využívány největším procentem turistů. Všechny tyto CK jsem osobně kontaktovala.

Cestovní kanceláře Alexandria, Exim tours a Victoria vůbec nepořádají zájezdy do Makedonie. Cestovní kancelář Fisher standardně tuto destinaci v nabídce nemá, ale je možné si přes ni zajistit letenky a ubytování, pokud má klient zájem. CK Čedok, která je nejvýznamnější a nejstarší na českém trhu, pořádá zájezdy do Makedonie tzv. „na míru“. Klient si může sám vybrat místo, které by rád navštívil, termín, dopravu a typ ubytovacího zařízení.

Z těchto osmi nejvýznamnějších cestovních kanceláří pouze dvě (CK Redok travel a Firo tour) mají ve své nabídce zahrnutu Makedonii jako turistickou destinaci. Jedná se o poznávací zájezdy.

Na trhu jsou i malé CK, které také pořádají zájezdy do Makedonie. Pro svou analýzu jsem si vybrala zástupce malých cestovních kanceláří a to, CK Mundo a CK Mayer & Crocus.

Cílem analýzy bude porovnání nabídky všech čtyř CK.

6.1 CK Firo tour

CK Firo tour působí na trhu od roku 1990. Můžeme říci, že je jednou ze čtyř největších českých cestovních kanceláří, které mají tři desítky vlastních poboček. V rámci Makedonie CK Firo tour nabízí pouze zájezdy do měst Skopje a Ochrid. Jedná se o čtyřdenní poznávací zájezd. Doprava je nabízena pouze letecky. Ubytování je poskytováno ve tříhvězdičkových hotelech s polopenzí. Zájezdy se pořádají na konci března, v květnu, v červnu a v říjnu.

Protože se jedná o poznávací zájezd, turisté převážně navštěvují následující památky. Ve Skopje je to pevnost Kale, kostel Nejsvětějšího Salvátora, starý turecký bazar, turecké lázně Daut Pasa Hammam, kamenný most, Projekt „Skopje 2014“, 30

metrů vysoký pomník Aleksandra Velikého, Památník Matky Terezy, budova starého nádraží, ale také kaňon Matka.

V Ochridu pak kostel sv. Matky Boží, římské divadlo, Samuelova pevnost, klášter sv. Klimenta i Pantelejmona, kostel sv. Jana v Kaneo, kostel sv. Sofie, ruční papírny a hlavní pěší zóna. Dále turisté navštíví rybářskou vesničku Stenje, Národní park Galičica, klášter sv. Naum a vodní muzeum „Zátoky kostí“.

Cena zájezdu se pohybuje okolo 18 000 korun s ubytováním ve dvoulůžkovém pokoji. Cena zahrnuje leteckou dopravu Praha – Skopje – Praha, letištní taxy a poplatky, transfer z letiště do hotelu a zpět, city tour Skopje, česky hovořící průvodce Firo tour, místní průvodce v Ochridu, pobytovou taxu a přihlašovací poplatky, 3 noci ve dvoulůžkovém pokoji v tříhvězdičkovém hotelu s polopenzí (1x Skopje, 2x Ochrid), celodenní výlety minibusem pro 30 osob, služby partnerské CK a zákonné pojištění ve znění zákona 159/99 Sb..

Minimální počet účastníků těchto zájezdů je 27 osob.¹⁸

6.2 CK Redok travel

CK Redok travel působí na českém trhu od roku 1996 a má sídlo v Brně s kanceláří ve Svitavách. Cestovní kancelář se zaměřuje na poznávací zájezdy, ale nabízí také pobytové zájezdy. Na rozdíl od CK Firo tour, která nabízí 4 denní letecké víkendy do Makedonie, CK Redok travel nabízí autobusové poznávací zájezdy. Také CK Firo tour nabízí poznávací zájezdy pouze do Makedonie, ale CK Redok travel nabízí poznávací zájezdy, které jsou rozšířeny o Albánii a Makedonii. Jedná se o 9 denní zájezd s tím, že v Makedonii se turisté zdrží pouze 2 dny, a to návštěvou měst Skopje a Ochrid. Ve Skopje je možné navštívit kamenný most, náměstí Makedonija, rodný dům Matky Terezy, kostel sv. Klimenta a sv. Spasitele a tržiště Bitbazar. V Ochridu pak kostel sv. Sofie, kostel sv. Jana Kaneo, kostel sv. Klimenta a Pantelejmona a kostel sv. Bohorodičky.

---

¹⁸ FIRO TOUR. *Poznávací zájezdy 2014: Makedonie*. Sittardia. 2013, s. 109

Na rozdíl od nabídky CK Firo tour je v rámci zájezdu možné navštívit jen malý počet památek, protože doba strávená v Makedonii je velmi krátká. Termíny zájezdů jsou pouze od konce června do začátku července. Cena se pohybuje okolo 12 000 Kč a zahrnuje dopravu luxusním klimatizovaným autobusem, 7x ubytování (2x v Ochridu) ve dvoulůžkových pokojích, 7x snídaní, 6x večeří a průvodce.¹⁹

6.3 CK Mayer & Crocus a CK Mundo

CK Mayer & Crocus, která působí na trhu od roku 1991, nabízí poznávací zájezdy do různých zemí. Zájezd, který pořádá do Makedonie, je nazván velké putování západním Balkánem a kromě této země turisté navštíví také Kosovo a Albánii.

Jedná se o dvanáctidenní poznávací zájezd, ve kterém jsou poslední tři dny zaměřeny na Makedonii. První den turisté navštíví významné památky města Ochrid a Ochridské jezero. Druhý den je návštěva kláštera sv. Naum, antického města Herakleja a město Bitola, kde se turisté mohou podívat na hodinovou věž, tržnici a monumentální pravoslavný chrám. Den je zakončen procházkou po městě Prilep. Třetí den je prohlídka antického města Stobi, jehož součástí je amfiteátr, lázně a bazilika. Dále putování pokračuje k hlavnímu městu Skopje, kde turisté navštíví byzantský klášter Nerezi, kamenný most, pevnost Skopsko kale, lázně paši Dauta, tržiště, chrám sv. Spasitele, mešity a památky Starého města.

Termín zájezdu je od 20.09.-01.10., cena je 15 990 Kč a zahrnuje pojištění léčebných výloh a storna, dopravu klimatizovaným autobusem, 9x (2x v Makedonii) ubytování s polopenzí v hotelu nebo hotelovém komplexu (dvoulůžkové pokoje), pobytovou taxu a průvodce.²⁰

---

¹⁹ REDOK TRAVEL. *Poznávací zájezdy 2014: Albánie, Makedonie*. 2013, s. 124

²⁰ CK MAYER. *Poznávací zájezdy Makedonie: Národní parky Makedonie*. [online]. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.ckmayer.cz/zajezdy/73758-narodni-parky-makedonie.html>

CK Mundo, která působí v Hradci Králové, uskutečnila první zájezd v roce 1998. Nabízí různé druhy zájezdů, ať už poznávací, lyžařské a nebo cyklo zájezdy.

Tato CK nabízí dvanáctidenní poznávací zájezd zaměřený na Makedonii a Kosovo. Můžeme říct, že nabídka zahrnuje návštěvu stejných měst (Prilep, Bitola, Herakleja, Ochrid, Skopje) jako u zájezdu CK Mayer & Crocus. Tento zájezd se odlišuje od předchozího v tom, že nabízí i pěší túry v národních parcích jako NP Pelister, NP Galičica a NP Mavrovo, kde se turisté mohou kochat krásou makedonských hor. Tato CK je jediná, která ve své nabídce zahrnuje návštěvu města Tetovo, kde se nachází jedinečná malovaná mešita z 15. století.

Termín zájezdu je od 16. 07.-27. 07. a cena je 7 960 Kč. Cena zahrnuje dopravu klimatizovaným autobusem, 1x ubytování v hostelu, 6x v kempu ve vlastním stanu (zbylé 2 noci na tábořišti ve vlastním stanu), průvodce, informační brožuru a pojištění proti úpadku cestovní kanceláře.²¹

Z porovnání nabídek můžeme říci, že CK Firo tour má výhodnější nabídku, protože se zaměřuje na celou Makedonii a nabízí také pohodlnější cestování, protože využívá leteckou dopravu. Také na rozdíl od CK Redok travel, CK Firo tour nabízí návštěvu většího počtu významných památek. Nabídka CK Redok se více zaměřuje na Albánii a mohu říci, že jeden den na poznání Ochridu nebo Skopje je velmi krátká doba.

Když porovnáme nabídky CK Mayer & Crocus a CK Mundo, tak zjistíme, že CK Mundo je více zaměřena na Makedonii a návštěvu velkého množství turistických památek a kromě toho i národních parků, které se vyznačují bohatstvím a různorodostí flóry a fauny. Nevýhodou je to, že je nabízeno ubytování v kempech, které jsou v letním období a v turisticky známých místech dost obsazené.

---

²¹ CK MUNDO. *Poznávací zájezdy a turistika: Makedonie a Kosovo*. [online]. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.mundo.cz/zajezd/makedonie>

7 DOTAZNÍKOVÝ PRŮZKUM

Následující dvě kapitoly jsou věnovány dotazníkovému průzkumu. Cílem dotazníkového šetření bylo získat informace o tom, jaké je povědomí Čechů o destinaci, jaká je návštěvnost Čechů v Makedonii a spokojenost turistů.

Dotazník obsahoval patnáct otázek, ze kterých pět bylo otevřených, a ostatní uzavřené. Otázky 1–11 se vztahovaly k destinaci. Otázky 12–15 byly zaměřeny na zjištění osobních informací o respondentech, tj. informacím o věku, pohlaví, vzdělání a ekonomické aktivitě.

Dotazníkový průzkum byl proveden v srpnu a v říjnu 2013. V srpnu byli dotazováni čeští turisté, kteří se nacházeli v Makedonii, převážně ve městech Ochrid a Skopje. Srpen jsem vybrala proto, že v tomto období je v destinaci nejvíce turistů. Oslovovala jsem turisty, kteří se nacházeli na nejnavštěvovanějších místech. Ve Skopje průzkum probíhal po dobu 3 dnů a v Ochridu po dobu 2 dnů. Pro získání více informací o povědomí a zájmu o této destinaci proběhl ještě jednodenní výzkum v Praze. Dotazník byl také zveřejněn na internetové stránce, která je zaměřena na dotazníkové průzkumy.

Na začátku dotazníku byli respondenti zdvořile osloveni a bylo jim vysvětleno, pro jaký účel bude dotazník použit. Také bylo zdůrazněno, že vyplnění tohoto dotazníku nezabere více než deset minut. To je velmi důležité, protože respondenti většinou nemají čas na vyplňování dlouhých a obsáhlých dotazníků. Aby byli respondenti více motivovaní k vyplnění, je na konci dotazníku uvedena možnost napsat svoji e-mailovou adresu pro případ, že by měli zájem o sdělení výsledků.

Průzkum byl anonymní. Bylo osloveno sto třicet respondentů, z kterých bylo sedmdesát osm žen a padesát dva mužů ve věku od patnácti do sedmdesáti let. Z oslovených respondentů jich 60 % (78 respondentů) Makedonii navštívilo, 35 % (46 respondentů) by chtělo tuto zemi navštívit a 5 % (6 respondentů) o návštěvu Makedonie neprojevovalo doposud zájem.

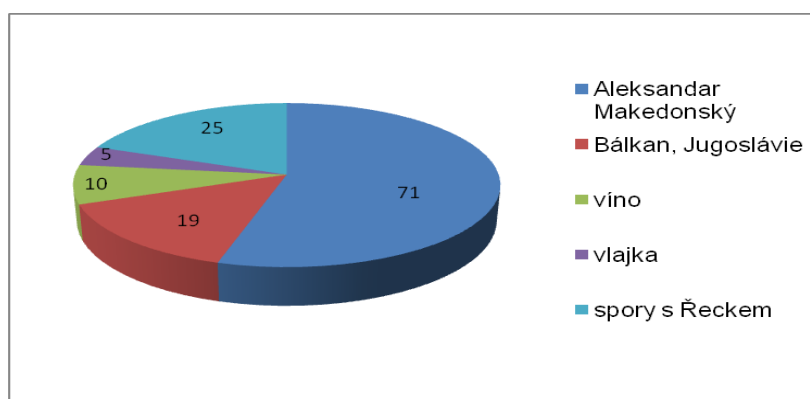
Následující kapitola se bude zabývat podrobnějším vyhodnocením jednotlivých otázek dotazníku, výsledky pak budou shrnuty.

8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO PRŮZKUMU

Jak bylo zmíněno výše, dotazník obsahoval patnáct otázek a tři podotázky. Pět otázek bylo otevřených. Otázky 1–11 se vztahovaly k destinaci. Otázky 12–15 byly zaměřeny na zjištění osobních informací o respondentech, tj. informacím o věku, pohlaví, vzdělání a ekonomické aktivitě.

Otázka č. 1: Co se Vám vybaví jako první, když se řekne Makedonie?

Graf 1: Co se Vám vybaví jako první, když se řekne Makedonie?

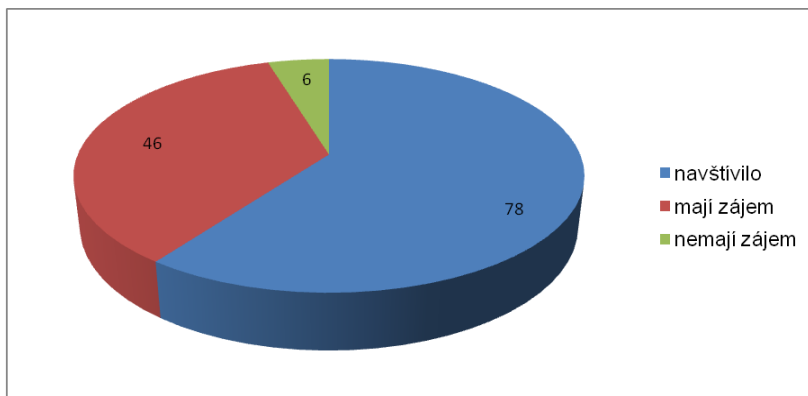

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Většina respondentů se vyjádřila v tom smyslu, že když se řekne Makedonie, tak se jim v povědomí spojuje s Aleksandrem Makedonským. Respondenti starší generace si vybaví Balkán nebo bývalou Jugoslávii. Menší část dotazovaných si tuto zemi spojuje s vínem nebo si vybaví makedonskou vlajku, která má červené pozadí se žlutým sluníčkem s osmi paprsky. Někteří respondenti si také vzpomněli na spory, které má Makedonie s Řeckem.

Otázka č. 2 a 2A: Navštívili jste někdy Makedonii? Máte zájem navštívit Makedonii?

Graf 2 a 2A: Navštívili jste někdy Makedonii? Máte zájem navštívit Makedonii?

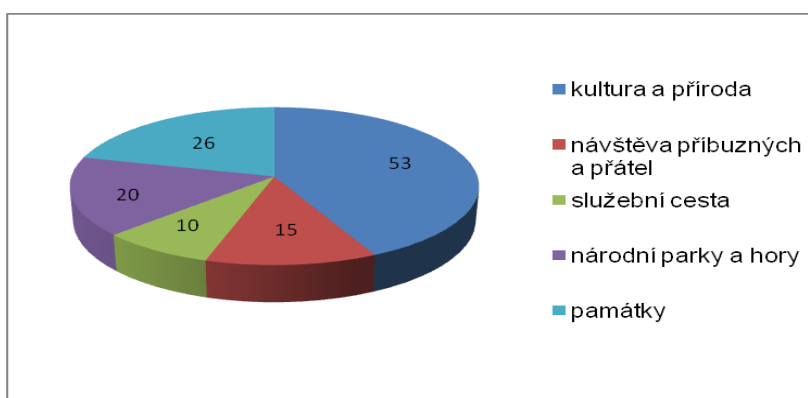
Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Ze 130 oslovených respondentů 78 již Makedonii navštívilo, což je více jak polovina dotazovaných. Z těchto 78 respondentů kteří Makedonii navštívilo, bylo 35 dotazováno v Makedonii a 43 bylo dotazováno v Česku.

Z ostatních oslovených lidí by 46 respondentů chtělo tuto zemi navštívit. Pouze 5 %, tedy 6 respondentů, nemají zájem tuto destinaci navštívit.

Otázka č. 3: Co (by) Vás k návštěvě inspirovalo?

Graf 3: Co (by) Vás k návštěvě inspirovalo?

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

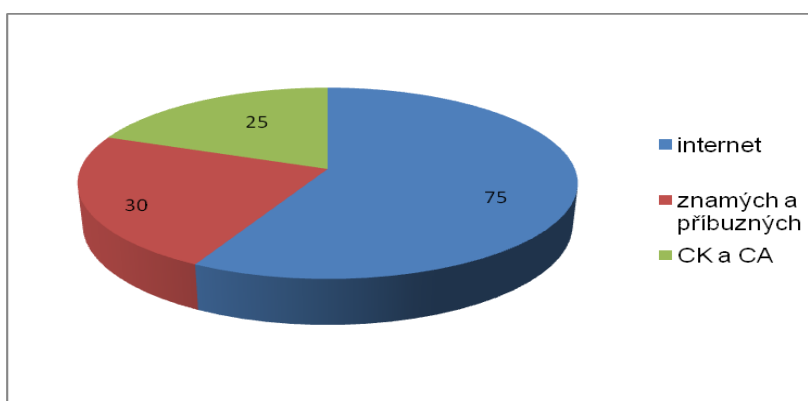
Většina z respondentů, kteří již tuto zemi navštívili, se vyjádřila, že k návštěvě je inspirovala nejen touha poznat novou kulturu, ale také přírodní krásy, které Makedonie nabízí. Deset respondentů se vyjádřilo, že návštěva této destinace byla spojena se služební cestou. Dalších patnáct respondentů se vyjádřilo, že inspirací byla

návštěva příbuzných a přátel, kteří v Makedonii žijí již delší dobu a doporučili jim, aby se s touto zemí seznámili blíže.

Respondenti, kteří Makedonii dosud nenavštívili, se vyjádřili v tom smyslu, že k návštěvě by je inspirovala příroda (národní parky a hory) a velké množství památek, které nabízí jak hlavní město, tak i ostatní turisticky vyhledávaná místa.

Otázka č. 4: Z kterého zdroje máte informace o této zemi?

Graf 4: Z kterého zdroje máte informace o této zemi?

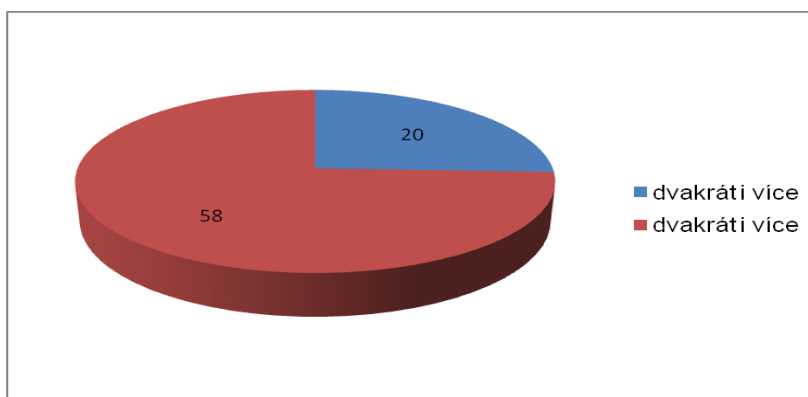

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

V odpovědi na tuto otázku se většina z dotazovaných vyjádřila, že informace získala na internetu. Dále respondenti uvedli, že informace mají také od svých přátel, kteří již tuto destinaci navštívili, nebo od příbuzných, kteří tam žijí. Jen malý počet dotazovaných odpovědělo, že informace získali v některé z českých cestovních kancelářích.

Otázka č. 5: Kolikrát jste tuto zemi navštívili?

Graf 5: Kolikrát jste tuto zemi navštívili?

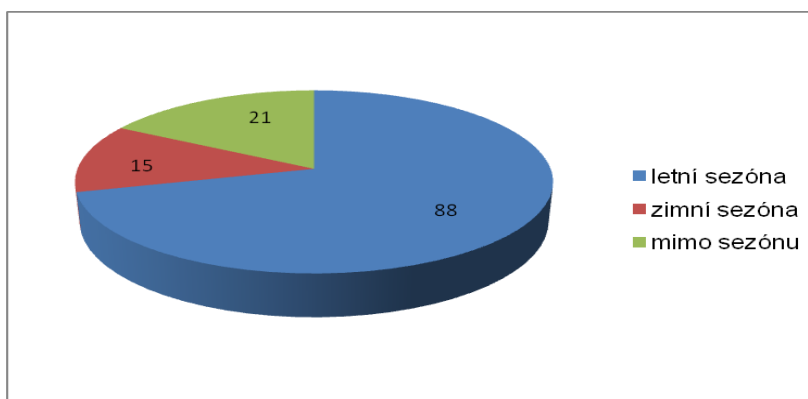

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Více než polovina respondentů se vyjádřila, že Makedonii navštívili pouze jednou. Jenom dvacet respondentů se vyjádřilo, že tuto destinaci navštívili dvakrát či vícekrát. Byli to dotazovaní, kteří do Makedonie cestovali za příbuznými a známými. Někteří uvedli, že důvodem pro opakovanou návštěvu Makedonie byla služební cesta.

Otázka č. 6: Ve kterém období jste/byste navštívili Makedonii?

Graf 6: Ve kterém období jste/byste navštívili Makedonii?

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

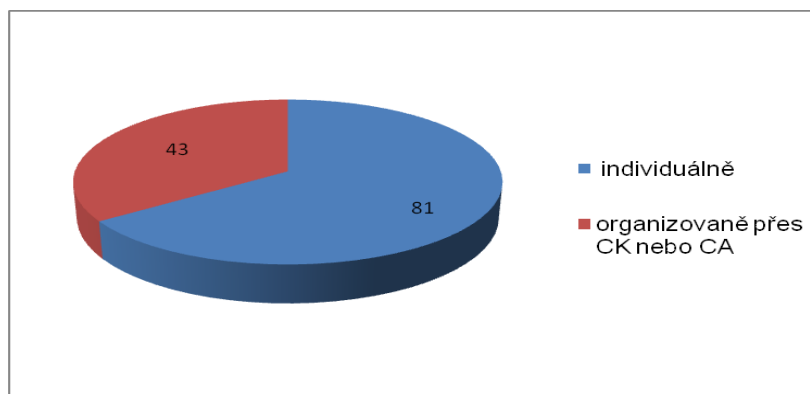
Ti, kteří tuto zemi již navštívili, odpovídali, že nejčastěji byli v Makedonii v letní sezóně. Dvacet z dotazovaných tuto zemi navštívilo v zimní sezóně nebo mimo sezónu. Většina z nich byla v tomto období v Makedonii z pracovních důvodů.

Respondenti, kteří tuto destinaci ještě nenavštívili, se vyjádřili, že by si přáli navštívit Makedonii v letní sezóně. Letní sezónu zvolilo 30 respondentů z 46. Dalších 16 uvedlo, že by tuto destinaci navštívili mimo sezónu a to především na jaře. Jedním

z důvodů, proč si respondenti vybírají návštěvu mimo sezónu, jsou vysoké teploty, které se v Makedonii vyskytují v letním období. Teplota v létě zde může dosáhnout i 45°C, což je pro české turisty teplota příliš vysoká a těžko se jí přizpůsobují.

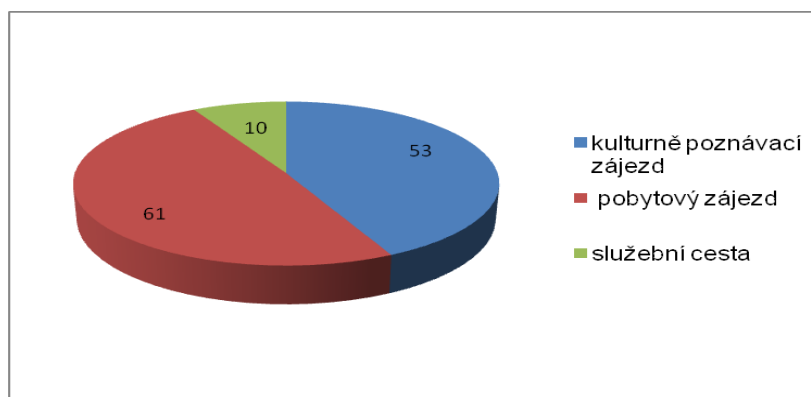
Otázka č 7. a 7A: Jakým způsobem jste/byste do Makedonie cestoval/a? O jaký typ zájezdu (by) se jednalo?

Graf 7: Jakým způsobem jste/byste do Makedonie cestoval/a?

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Graf 7A: O jaký typ zájezdu (by) se jednalo?

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

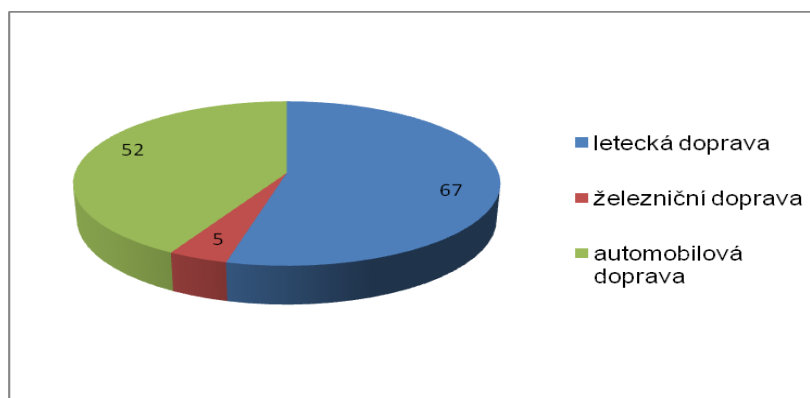
Více než polovina respondentů, kteří Makedonii navštívili, cestovala individuálně. Co se týká typu zájezdu, tak u většiny respondentů se jednalo o pobytový nebo poznávací zájezd. Pobytový zájezd zvolilo 40 respondentů a poznávací 28. Jak jsem se již zmínila, 10 respondentů uvedlo, že důvodem jejich návštěvy Makedonie byla služební cesta.

Většina z těch, kteří ještě tuto destinaci nenavštívili, by preferovalo individuální cestování. I v tomto případě dotazovaní uvedli, že by se jednalo o poznávací či pobytový zájezd. Patnáct respondentů by preferovalo cestovat organizovaně přes CK nebo CA, pokud by se jednalo o poznávací zájezd. V dotazníku byly pro výběr navrženy i lázeňský pobyt, exkurze anebo školní výlet, ale ani jeden z dotazovaných si žádnou z těchto možností nevybral. Můžeme také říci, že české CK a CA nenabízejí lázeňské pobyty v Makedonii a české obyvatelstvo není seznámeno s lázeňskými středisky v Makedonii.

Otázka č. 8: Jaký druh dopravy jste/byste použili?

Graf 8: Jaký druh dopravy jste/byste použili?

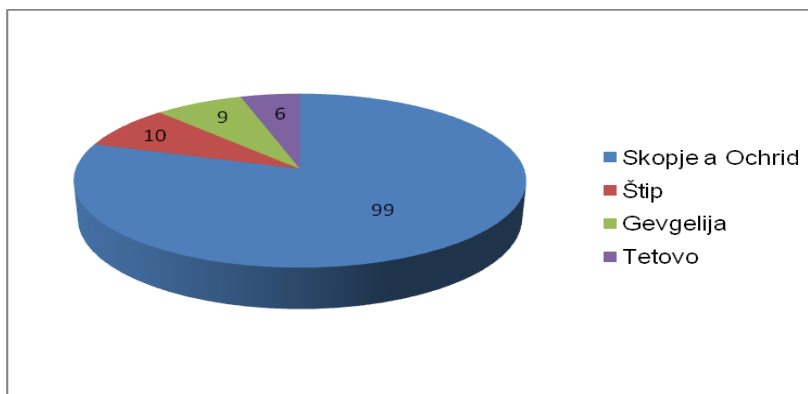

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Většina respondentů uvedla, že cestovali (nebo že by cestovali) letecky nebo automobilem. Lidé si patrně vybírají leteckou dopravu, protože cestování tímto dopravním prostředkem je pohodlnější a rychlejší. Pět z dotazovaných uvedlo, že k cestě do Makedonie využili železniční dopravu.

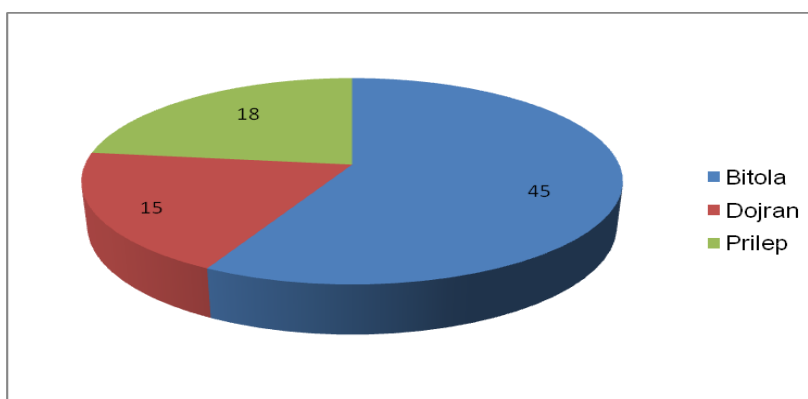
Otázka č. 9 a 9 A: Která místa jste/byste navštívili? Co navíc byste si přáli navštívit?

Graf 9: Která místa jste/byste navštívili?

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Graf 9 A: Co navíc byste si přáli navštívit?

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Tyto otázky byly otevřené. Nejvíce se vyskytovala v odpovědích návštěva měst Ochrid a Skopje. Až 80% respondentů odpovědělo, že tato dvě města již navštívila, nebo by si je přála navštívit. Tato města jsou pro turisty nejatraktivnější destinací.

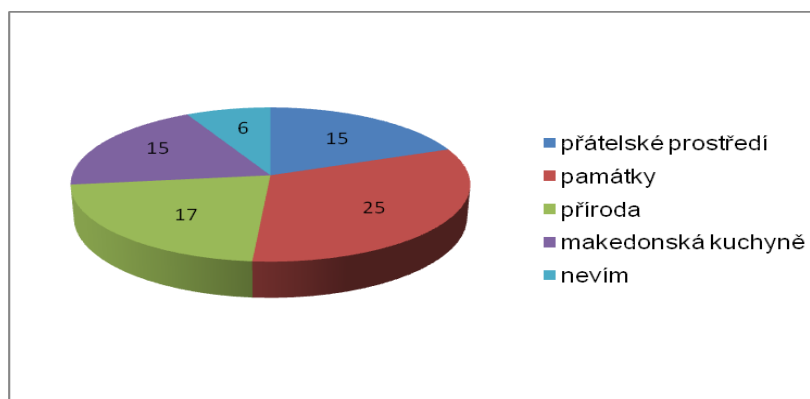
Respondenti, kteří byli v Makedonii na služební cestě, navštívili i další města, jako například Štip, Gevgelija a Tetovo, ve kterém je velmi rozvinutý textilní průmysl.

Respondenti, kteří v Makedonii již byli, si přáli navíc navštívit Bitolu, která má také velké množství kulturních památek (např. Hodinová věž, peší zóna Širok sokak, monumentální pravoslavný chrám, tržnice), dále Dojran a Dojranské jezero, malé

městečko ležící na hranici s Řeckem nebo město Prilep, které je známé pěstováním tabáku.

Otázka č. 10: Co se Vám na této destinaci líbilo?

Graf 10: Co se Vám na této destinaci líbilo?

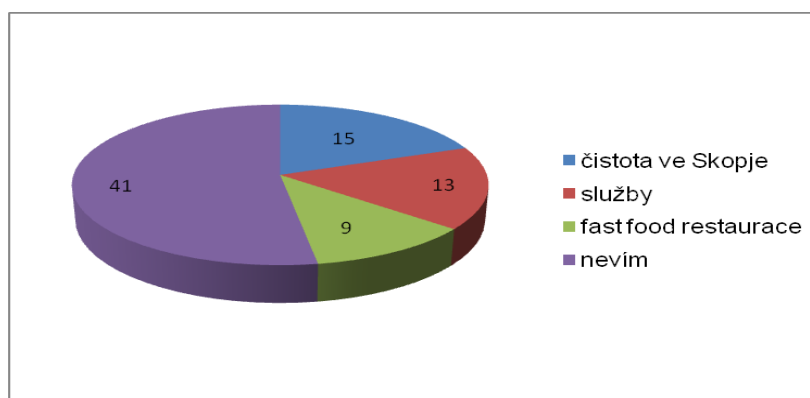

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Tato otázka i následující otázky byly určeny jen pro ty, kteří tuto zemi již navštívili. Otázka 10 byla otevřená a můžeme říci, že všichni respondenti uvedli podobné odpovědi. Více než 50 % respondentům se nejvíce líbilo přátelské prostředí, památky, příroda, ale také jim velmi chutnala makedonská kuchyně.

Otázka č. 11: Co byste zlepšili (uved'te 3 možnosti)?

Graf 11: Co byste zlepšili (uved'te 3 možnosti)?

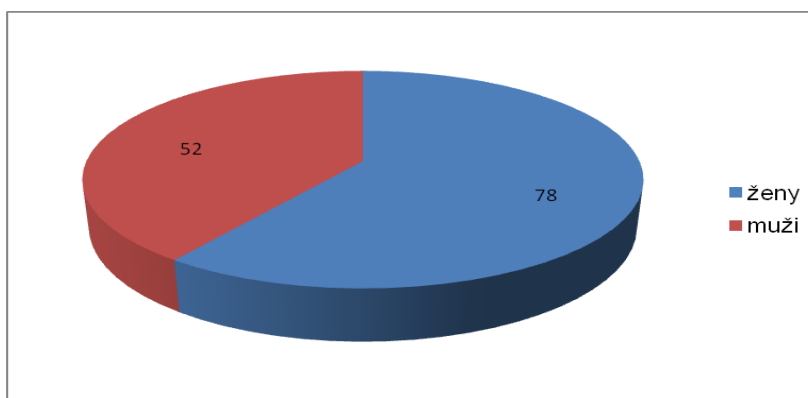
Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Tato otázka byla otevřená. Ne všichni na tuto otázku odpověděli, nebo jako odpověď uvedli „nevím“. Ti z respondentů, kteří odpověděli, měli výhrady k čistotě především ve městě Skopje. Dále si někteří z respondentů stěžovali na služby v

hotelích nebo v restauracích. Z vlastní zkušenosti vím, že se často stává, že v letní sezóně, kdy jsou hotely nebo restaurace v nejatraktivnějších městech plné, je obsluha velmi pomalá a hosté pak musí čekat delší dobu, než obsluha přijde. Nebo je také problémem nedostatek míst k sezení v restauracích na břehu Ochridského jezera. Většina turistů chce sedět u samého břehu jezera, ale každá z restaurací má jen omezený počet stolů v předzahrádkách. Dalším postřehem od několika respondentů byl i nedostatek rychlého občerstvení, tzv. fast food restaurací, jako jsou například světově známé restaurace Subway nebo McDonald's.

Otázka č. 12: Jaké je Vaše pohlaví?

Graf 12: Jaké je Vaše pohlaví?

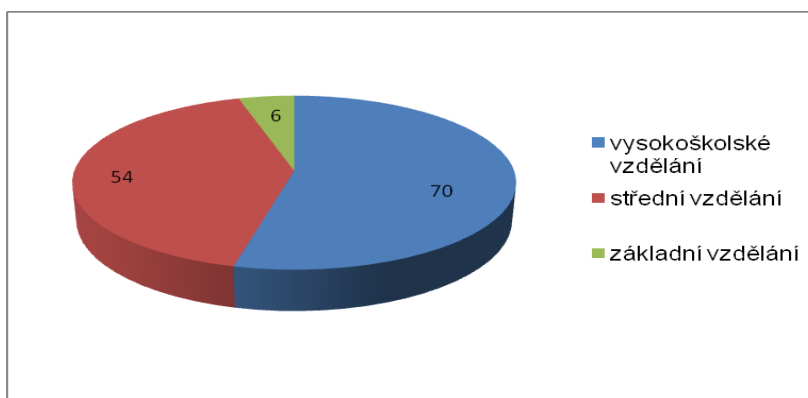

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Z dotazovaných 60% tvořilo ženy a dalších 40% muži.

Otázka č. 13: Jaké vzdělání máte?

Graf 13: Jaké vzdělání máte?

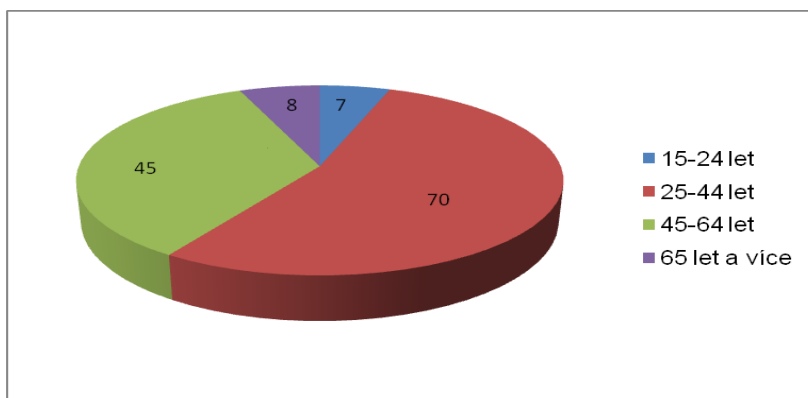

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Ze všech dotazovaných mělo sedmdesát respondentů vysokoškolské vzdělání a padesát čtyři mělo střední vzdělání. Pouze šest respondentů uvedlo, že má základní vzdělání.

Otázka č. 14: Do jaké věkové skupiny patříte?

Graf 14: Do jaké věkové skupiny patříte?

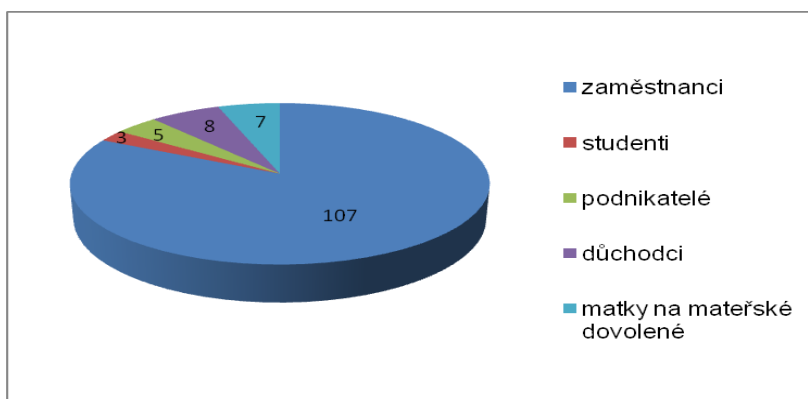

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

Do věkové skupiny 15-24 let patřilo 7 z dotazovaných. Do věkové skupiny 25-44 let patřilo 70 z respondentů. Tato věková skupina také tvoří více než 50 % z dotazovaných. Do věkové skupiny 45-64 let patřilo 45 respondentů a do věkové skupiny 65 let a více patřilo pouze 8 respondentů.

Otázka č. 15: Jaká je Vaše ekonomická aktivita?

Graf 15: Jaká je Vaše ekonomická aktivita?

Zdroj: autor práce, 2014 (vlastní šetření)

V této otázce měli respondenti vyjádřit svoji ekonomickou aktivitu, kde měli označit jednu z nabízených odpovědí: student, zaměstnanec, podnikatel, důchodce,

matka na mateřské dovolené nebo jiné, zde měl respondent možnost uvést vlastní odpověď, která v nabídce nebyla.

Většina z respondentů se vyjádřila, že jsou zaměstnanci. Tři z dotazovaných byli studenti. Pět z dotazovaných se vyjádřilo, že jsou podnikatelé. Osm respondentů, kteří patřili do věkové skupiny 65 let a více, byli důchodci. Z dotazovaných bylo sedm matek na mateřské dovolené a jeden respondent byl nezaměstnaný.

Hlavní důvody, proč respondenti navštívili Makedonii, byly poznávací nebo pobytové zájezdy, návštěva příbuzných a známých či služební cesta. Nejvíce navštěvovanými oblastmi jsou Skopje a Ochrid, ale lidé, kteří již v Makedonii byli, by chtěli ještě navštívit další města jako např. Bitola, Prilep.

Můžeme říci, že hlavním předpokladem, proč jsou turisté spokojeni s návštěvou Makedonie, je velké množství kulturních památek, krása přírody a přátelší lidé (místní obyvatelé).

9 VYTVOŘENÍ TÝDENNÍHO POZNÁVACÍHO ZÁJEZDU

Z provedené SWOT analýzy dojdeme k závěru, že Makedonie, i přes některé slabé stránky, má obrovský potenciál, a je jen otázkou času, kdy dojde k větší nabídce CK a hlavně poptávce po zájezdech do této oblasti. I když české cestovní kanceláře mají velmi omezenou nabídku toho, co mohou turisté v Makedonii vidět a prožít, z dotazníkového šetření vyplývá, že lidé mají zájem o tuto destinaci a řada z nich uvádí konkrétní místa, která by chtěli navštívit. Abych doplnila tuto nabídku a více přiblížila makedonskou historii a krásu této země, navrhla jsem vlastní poznávací zájezd, který je zaměřen na severní a západní Makedonii.

9.1 Doprava

Co se týká dopravy do Makedonie, můžeme říci, že je spíše omezená. V roce 2012 letecká společnost ČSA zrušila linku Praha – Skopje a zpět. Pokud by návštěvníci chtěli cestovat letadlem, mají na výběr buď letět směrem Praha – Vídeň – Skopje nebo Praha – Bělehrad – Skopje. Jedná se o pravidelné linky, které jsou provozovány po celý rok. V zimním období na velmi krátkou dobu navazuje linka Praha – Milano – Skopje s nízkonákladovou společností Wizz air. Nejnižší cena letenek přes Bělehrad se pohybuje kolem 4 500 Kč a přes Vídeň pak letenky stojí většinou kolem 9 000 Kč i více. Je velmi důležité zarezervovat si letenky včas, ale velkou roli také hraje to, v jaké období plánujete odlet.

Dalším způsobem, jak navštívit Makedonii, je autobusová doprava. Jednou týdně jede z Prahy do Skopje pravidelná autobusová linka. Zpáteční jízdenka stojí kolem 4 000 Kč.

Cestovat lze i vlakem z Prahy do Skopje s přestupem v Bělehradu. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že tento způsob dopravy je velmi náročný a trvá poměrně dlouho (více než 24 hodin).

Do Srbska jede vlak dle grafikonu, ale potom cestující čeká pomalý průjezd Srbskem, neboť v Srbsku je velmi špatná železniční infrastruktura. To mohu potvrdit, protože ze Subotice do Bělehradu jezdí vlak 4 hodiny. Dalších 600 km z Bělehradu do Skopje jezdí vlak minimálně 9 hodin.

Do Makedonie můžeme také cestovat vlastním automobilem. Z Prahy do Skopje vede moderní dálniční síť a cesta trvá s krátkými pauzami kolem 15 hodin.

Během cesty je možné udělat řadu atraktivních zastávek a tím obohatit cestu do této destinace.

Z výše uvedených důvodů byl proto zájezd navržen autobusovou dopravou, která využívá moderní dálniční síť a umožňuje doplnit zájezd o poznávací zastávky, nebo realizovat většinu cesty v nočních hodinách. Je pravda, že cesta trvá delší dobu, ale je to levnější a autobus je možné například využít i k přepravě cestujících z jednoho města Makedonie do druhého.

9.2 Ubytování a stravování

Ubytování (2 noci) ve Skopji bude ve čtyřhvězdičkovém hotelu Karpoš. Z centra města je vzdálen přibližně 2 km. Má své fitness centrum a saunu. Služby jsou hotelovým hostům poskytovány zdarma. Ubytování je ve dvoulůžkových pokojích s manželskou postelí. Každý pokoj je vybaven telefonem, satelitní nebo kabelovou TV, WI-FI, minibarem, klimatizací, psacím stolem, čajovou konvicí/kávovarem, vanou a fénem. Hotel je vybaven i business centrem a restaurací, která poskytuje jak makedonskou, tak i mezinárodní kuchyň.

V Ochridu (2 noci) jsou turisté ubytováni ve čtyřhvězdičkovém hotelu Hotel Millenium Palace. Nachází se nedaleko centra a má výhled na jezero a Samoilovu pevnost. Zde je k dispozici 65 pokojů. Pokoje jsou vybaveny stejně jako v hotelu Karpoš. Ubytování je také ve dvoulůžkových pokojích. Klienti hotelu mají zdarma k dispozici saunu, tureckou koupel a fitness.

Stravování je na bázi polopenze. Snídaně formou bufetu a k večeři je nabízeno tříchodové menu a turisté mají možnost ochutnat makedonskou kuchyni.

9.3 Období a délka pobytu

Co se týká období, tak je zájezd navržen pro dva termíny. První je na začátku června (01. 06.-08. 06.) a druhý termín je na konci srpna a začátkem září (27. 08.-03. 09.).

Oba termíny jsou navrženy v tomto období z důvodu vysokých letních teplot. V létě může být i přes 40°C a počasí není vhodné k cestování a poznávání makedonských památek. Červen, červenec a srpen jsou ideální pro pobytové zájezdy, kde si turisté mohou užívat tepla v jezerních komplexech.

Co se týká délky pobytu, tak se jedná o týdenní poznávací zájezd, který je určen všem, kteří chtějí aktivně poznat novou kulturu.

Minimální počet cestujících je 27 osob.

Při navrhování zájezdu byly využity také poznatky z analýzy CK, jako je délka pobytu, cena, doprava, nabízené lokality a z dotazníkového šetření místa, která by dotazovaní chtěli navštívit, aktivity apod.

9.4 Program zájezdu

- 1. den:** Odjezd je z Prahy v odpoledních hodinách s přejezdem Slovenska, Maďarska Srbska. Cesta probíhá především v noci s krátkými přestávkami.
- 2. den:** Příjezd do Skopje je v dopoledních hodinách. Následuje organizovaná prohlídka Skopje s průvodcem. Turisté navštíví Skopské muzeum, Kamenný most, pevnost Kale, Památník Dům Matky Terezy, Starý skopský bazar, staré nádraží a památky které jsou součástí projektu „Skopje 2014“. Ve večerních hodinách je ubytování v hotelu, který se nachází v blízkosti centra. Následuje tradiční večeře s možností ochutnávky různých tradičních makedonských jídel a nápojů a to vše provázeno makedonskou hudbou. Nocleh.
- 3. den:** Snídaně. Výlet do kaňonu Matka, který leží na řece Treska a nachází se 15 km od Skopje. Zde najdeme 10 jeskyní a 1 000 druhů rostlin, ze kterých je 20% endemických. Zájemci se mohou vydat s průvodcem na procházku se zaměřením na flóru a faunu nebo mohou navštívit na člunu jeskyni Vrelo. Odpoledne následuje odjezd do hotelu a večeře (makedonské menu). Nocleh.
- 4. den:** Snídaně. Odjezd ze Skopje do Ochridu. Příjezd odpoledne a následuje procházka městem s průvodcem. Turisté navštíví antické divadlo, kostel Svatý Pantelejmon, který je známý pod názvem Plaošnik a Samuelovu pevnost z 10. století. Odpoledne je volný program s možností návštěvy místních hospůdek, které se nacházejí v centru města. Ubytování v hotelu. Večeře v hotelu se speciálním menu a ochutnávka ochridského pstruha, který je endemickou rybou z Ochridského jezera. Nocleh.
- 5. den:** Snídaně. Organizovaný výlet lodí do kláštera sv. Nauma, který se nachází cca 30 km od Ochridu. Zde najdeme hrob sv. Nauma, který byl jedním z nejvýznamnějších žáků Cyrila a Metoděje. Odjezd do Ochridu. Volné

odpoledne s možností návštěvy některé z ochridských pláží, kde se turisté mohou vykoupat. Následuje večere a nocleh.

Poznámka: Pokud budou mít turisté zájem, může se uskutečnit návštěva NP Galičica.

6. den: Snídaně. Odjezd z Ochridu. Výlet do Vevčani, které se nachází v jihozápadní Makedonii na svazích pohoří Jablanica. Vevčanské prameny jsou chráněnou ekologickou zónou a nacházejí se v nadmořské výšce cca 960 m. n. m. Obec je velmi známou díky vevčanskému karnevalu, který se každoročně koná v lednu. Odpoledne odjezd do Kavadarci. Návštěva vinice Tikveš, která má více než 125 letou tradici. V roce 2008 se v Paříži konalo Wine Innovation Forum, při kterém byl Tikveš prohlášen za jednu z 30. nejnovativnějších vinných značek ve světě. Degustace vín a procházka po vinici s průvodcem. Večer odjezd do Prahy.

7. den: Návrat do Prahy v odpoledních hodinách.

9.5 Kalkulace zájezdu

Tabulka 1: Kalkulace zájezdu

Služba	Cena za osobu/den	Cena za osobu/celkem dní
Doprava	4 000	4 000
Ubytování s polopenzí		
2x Skopje	1 500	3 000
2x Ochrid	1 500	3 000
Vstupy	500	500
Průvodce (Skopje, Ochrid)	300	300
Marže 15%		1 600
Celková cena		12 400

Zdroj: autor práce, 2014

Cena zahrnuje: dopravu klimatizovaným autobusem, city tour Skopje s místním průvodcem, city tour Ochrid a Sv. Naum s místním průvodcem, pobytovou taxu, 4 noclehy ve dvoulůžkovém pokoji v 4* hotelu s polopenzí (2x Skopje, 2x Ochrid), vstupy.

Fakultativní příplatky: jednolůžkový pokoj 2 000 Kč, pojištění, turistická procházka 300 Kč a člun do jeskyně Vrelo 200 Kč.

ZÁVĚR

Makedonie je stát, který leží v srdci Balkánu. I když je malým státem, nabízí velké množství kulturních a přírodních krás, které jsou čím dál tím větším lákadlem pro zahraniční turisty. Návštěvníci, kteří chtějí poznávat nové země, tak tuto možnost mají, neboť zde se jim otevírá možnost poznat zemi s dlouhou a bohatou tradicí.

Je to země, jejíž kořeny sahají hluboko do historie, protože jak je doloženo, Makedonie existovala již v antice. Než započala svojí existenci jako samostatný nebo nezávislý stát, musela překonat dlouhé období válek a nepokojů, ale také se musela vypořádat s 500 let trvající tureckou nadvládou.

Můžeme říci, že Makedonie je kolébkou slovanské gramotnosti, protože právě na jejím území působili věrozvěstové sv. Cyril a Metoděj, kteří se zasadili o rozšíření vzdělanosti i do dalších částí Evropy.

Ze samotného názvu bakalářské práce vyplývá také její zaměření. Věnuje se možnostem kulturního turismu, který tato země nabízí. Hlavní pozornost je soustředěna na město Skopje, které je hlavním městem Makedonie, a její další největší turistickou zajímavost, kterou je město Ochrid s vyhlášeným sladkovodním jezerem. To ovšem neznamená, že v Makedonii jsou k vidění jen tato dvě místa. Právě naopak. Makedonie má nejen ohromný kulturní potenciál, ale také velké množství přírodních památek a krás, což potvrzují tisíce turistů, kteří již měli možnost Makedonii navštívit. Za důležité považují také to, že bakalářská práce přibližuje zajímavá místa a prostředí, ze kterých si může vybrat každá věková skupina. Jedná se např. o různé kulturní památky, národní parky, možnost odpočinku na pobřeží přírodního jezera, což je zajímavé obzvláště pro rodiny s dětmi. Poukazuje také na to, že návštěvníci se mohou seznámit a ochutnat vynikající a rozmanitou tradiční makedonskou kuchyni.

Cílem bakalářské práce je nejen představit historické, kulturní a přírodní bohatství země, ale také zjistit a analyzovat, jaké je povědomí obyvatel České republiky o Makedonii a také to, co nabízí nebo může nabídnout.

Součástí bakalářské práce je SWOT analýza, dotazníkové šetření a velký prostor je věnován analýze toho, co české cestovní kanceláře nabízejí turistům a návštěvníkům, kteří mají v úmyslu tuto destinaci navštívit.

Ze SWOT analýzy vyplývá, že i přes některé slabé stránky a určitá omezení, nabízí tento region jedinečné lokality z pohledu jak přírodních, tak kulturních příležitostí.

Makedonie je stát, který se nachází v centrální části Balkánu, kterou prochází tranzitní dálniční a železniční trasa vedoucí do Soluně a z tohoto důvodu může být tato destinace zajímavá nejen pro turisty, kteří zde zamýšlejí trávit vícedenní dovolenou, ale i pro návštěvníky na krátkodobých pobytech. Makedonie je prozatím zemí, která ještě není turisticky přetížena, neboť se stále jedná o novou destinaci, která stále čeká na to, až bude objevena.

Při přípravě své bakalářské práce jsem měla možnost také analyzovat a porovnávat nabídky vybraných českých cestovních kancelář. Porovnány byly nabídky vybraných českých cestovních kancelář a na to, jaké turistické destinace, kulturní a přírodní zajímavosti nabízí. Můžeme říci, že české cestovní kanceláře mají velmi omezenou nabídku zájezdů do Makedonie. Bohužel nabízejí jen zlomek toho, co mohou turisté a návštěvníci v Makedonii vidět a prožít.

Bez ohledu na to, z dotazníkového šetření vyplývá že čeští obyvatelé mají o tuto, pro ně z mnoha hledisek doposud i neznámou, destinaci zájem. Z dotazníkového šetření vyplývá že, největší zájem o návštěvu této země mají lidé, kteří jsou v produktivním věku a aktivně pracují. To znamená, že se převážně jedná o lidi ve věku od 25 do 64 let. Jak již bylo zmíněno, nejnavštěvovanějšími městy jsou hlavní město Skopje a město Ochrid, které je známé díky stejnojmennému přírodnímu jezeru. Tato dvě místa zaznamenávají nejvíce návštěvníků a turistů především v letní sezóně.

V bakalářské práci jsem navrhla vlastní poznávací zájezd. Při jeho přípravě jsem využila výsledků a poznatků ze všech analýz, podkladů, ale především jsem mohla čerpat z vlastních zkušeností. Zaměřuji se v něm na představení severní a západní Makedonie, která nabízí velké množství kulturních památek i přírodních zajímavostí. Ráda bych tímto způsobem oslovila co nejvíce návštěvníků a turistů, protože Makedonie jim má opravdu co nabídnout a především si to tato destinace zaslouží.

Mohu říci, že téma bakalářské práce jsem si nevybrala jen proto, že jsem původem z Makedonie a proto je mi tato země nejbližší, ale také proto, že jsem přesvědčená o obrovském potenciálu, který tato země má. Může nabídnout jak kulturní, tak přírodní zajímavosti návštěvníkům a turistům, kteří chtějí vidět a poznat něco nového. Proto bych byla ráda, kdyby má bakalářská práce nezůstala jen v policích knihoven, ale žila svým dalším životem.

Z tohoto důvodu se snažím vyjednat s českými cestovními kanceláři, které mají ve svých nabídkách vícedenní zájezdy do Makedonie, aby tuto bakalářskou práci využili jako propagační materiál (především informace o historii, kulturních památkách a přírodních krásách) nebo podle mého návrhu do svých připravovaných poznávacích zájezdů zařadili mnou uvedená zajímavá místa. Tím by se rozšířila jejich nabídka zájezdů a toto by mělo kladnou odezvu jak na zvýšený počet návštěvníků a turistů, tak na rozšíření povědomí o nové, turisticky zajímavé destinaci.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- DĚDINA, J. a V. CEJTHAMR. *Management a organizační chování*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-1300-4
- DOROVSKÝ, I. *Makedonie*. 1. vyd. Boskovice: Albert, 1995. ISBN 80-85834-29-4
- ORIEŠKA, J. *Služby v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2010. ISBN 978-80-85970-68-5
- PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5
- ROSŮLEK, P. *Makedonie*. 1. vyd. Praha: Libri, 2008. ISBN 978-80-7277-342-8
- RYCHLÍK, J. a M. KOUBA. *Dějiny Makedonie*. Praha: Lidové noviny, 2003. ISBN 80-7106-642-7
- SYSEL, J. a J. ZURYNEK. *Management cestovní kanceláře a cestovní agentury*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-78-5
- ZELENKA, J. a M. PÁSKOVÁ. *Cestovní ruch – výkladový slovník*. 2. vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2

Seznam použitých zahraničních zdrojů

- AЏИЕВСКИ, K., НИКОЛОВСКА, B., a B. ЃОРЃИЕВ. *Историја за II година реформирано гимназиско образование*. Скопје: Југореклам, 2002. ISBN 9989-937-33-8
- МИКУЛИЌ, И. *Антички градови во Македонија*. Скопје: Магнат, 1999.
- РИСТОВСКИ, Б., МЛАДЕНОВСКИ, С., ШУКРИ, Р., ЧЕПРЕГАНОВ, Т., a М. Б. ПАНОВ.: *Историја за прва година гимназиско образование. Словените во македонија*. Скопје: Алби, 2006. ISBN 9989-919-67-4
- РИСТОВСКИ, Б., МЛАДЕНОВСКИ, С., ШУКРИ, Р., ЧЕПРЕГАНОВ, Т., a М. Б. ПАНОВ.: *Историја за прва година гимназиско образование. Македонската држава во времето на Александар III Македонски*. Скопје: Алби, 2006. ISBN 9989-919-67-4

ТОДОРОВСКА САРЕВСКА, М. а Л. ШУВАКА – ХОЏИЌ. *Чудесна Македонија*.

Скопје: Младинска книга, 2012. ISBN 978-608-4500-31-5

ТРАЈАНОВСКИ, А. *Историја на Македонија: краток преглед на историјата на Македонија и на македонскиот народ од антика до денес*. Скопје: Менора, 2008.

ISBN 978-9989-2821-9-5

Seznam použitých internetových zdrojů

CK MAYER. *Poznávací zájezdy Makedonie: Národní parky Makedonie*. [online]. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.ckmayer.cz/zajezdy/73758-narodni-parky-makedonie.html>

CK MUNDO. *Poznávací zájezdy a turistika: Makedonie a Kosovo*. [online]. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.mundo.cz/zajezd/makedonie>

CK REDOK TRAVEL. *Poznávací zájezdy: Makedonie*. [online]. ©2009. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.redok.cz/poznavaci-zajezdy/makedonie/>

EXPLORING MACEDONIA. *Go to: Villages Vevchani*. [online]. ©2013. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://www.exploringmacedonia.com/vevchani.nspix>

EXPLORING MACEDONIA. *Go to: Cities: Skopje*. [online]. © 2013. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.exploringmacedonia.com/skopje.nspix>

EZILON MAPS. *Macedonia Map - Physical Map of Macedonia*. [online]. © 2009. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: <http://www.ezilon.com/maps/europe/macedonia-physical-maps.html>

GOOGLE MAP. *Map of Macedonia*. [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: [https://maps.google.com/maps?q=map+of+macedonia&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x1354159f70bc4809:0xe0f25ad6c81fc5b1,Macedonia+\(FYROM\)&ei=eD9UoPmN4XpswbniYDICw&sqi=2&ved=0CCQQ8gEwAA](https://maps.google.com/maps?q=map+of+macedonia&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x1354159f70bc4809:0xe0f25ad6c81fc5b1,Macedonia+(FYROM)&ei=eD9UoPmN4XpswbniYDICw&sqi=2&ved=0CCQQ8gEwAA)

HAMŠIK, M. *Ohrid – jezero jako zrcadlo času*. [online]. © 2007-2012. [cit. 2013-12-17]. Dostupné z: <http://makedonie.svetadily.cz/clanky/Ohrid-jezero-jako-zrcadlo-casu>

IDIVIDI. *Vesti: Македонија: Презентиран проектот „Скопје 2014“* [online]. [cit. 2013-11-03]. Dostupné z: <http://www.idividi.com.mk/vesti/makedonija/578522/>

LONELY PLANET. *Map of Macedonia*. [online]. ©2014. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://www.lonelyplanet.com/maps/europe/macedonia/>

MACEDONIA – TIMELESS. *Cradle of Culture: Museums and monuments*. [online]. 2012. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.macedonia-timeless.com/DesktopDefault.aspx?tabindex=0&tabid=1092>

MACEDONIA – TIMELESS.COM. *Cradle of Culture: Museums and Monuments – the smallest etno museum*. [online]. © 2012. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.macedonia-timeless.com/DesktopDefault.aspx?tabindex=0&tabid=1210>

MACEDONIA – TIMELESS.COM. *Cradle of Culture: Religious Heritage*. [online]. ©2012. [cit. 2013-12-05]. Dostupné z: <http://www.macedonia-timeless.com/DesktopDefault.aspx?tabindex=0&tabid=1090>

NATIONALGALLERY. За нас: *Чуфте амам*. [online]. © 2014. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: http://nationalgallery.mk/?page_id=23

OHRID. За Охрид: *Историја*. [online]. © 2010. [cit. 2013-12-02]. Dostupné z: <http://www.ohrid.com.mk/makedonski/history/history.asp?ID=380>

OHRID. Почетна: *фото галерија: цркви и манастири*. [online]. © 2010. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.ohrid.com.mk/makedonski/photogallery/galleryreferences/galleryreferences.asp?ID=416&KatId=2>

OHRID. Почетна: *фото галерија: градот Охрид*. [online]. © 2010. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.ohrid.com.mk/makedonski/photogallery/galleryreferences/galleryreferences.asp?ID=416&KatId=5>

OHRIDINFO. *Цркви и манастири: Св. Климентовиот манастир – Плаошник*. [online]. © 2006 – 2009. [cit. 2013-11-05]. Dostupné z: <http://www.ohridinfo.com/?osnovni=11>

STARACARSIJA. За чаршијата: *Историјат*. [online]. © 2010. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: http://www.staracarsija.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=126&Itemid=84&lang=mk

TRAVEL2MACEDONIA. *Matka Canyon*. [online]. © 2008-2014. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://travel2macedonia.com.mk/tourist-attraction/matka-canyon-skopje>

360MACEDONIA. *Св. Наум и околуја: Манастир Св. Наум*. [online]. © 2006-2013. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z:

<http://www.360macedonia.com/%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BC/%D0%A1%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B8-%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BC-%D0%9E%D1%85%D1%80%D0%B8%D0%B4%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%9C%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%80/>

ВЛАДА. *Програма: Туризам*. [online]. © 2011. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://vlada.mk/node/85>

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА. *Статистики по области: Туризам и угостителство*. [online]. 12.2.2014 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstzenie.aspx?id=69&rbr=1278>

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА. *Статистики по области: Туризам и угостителство*. [online]. 12.2.2013 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstzenie.aspx?id=69&rbr=951>

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА. *Статистики по области: Туризам и угостителство*. [online]. 13.2.2012 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstzenie.aspx?id=69&rbr=635>

КУЛТУРНА РИЗНИЦА. *Камен мост во Скопје*. [online]. © 2009. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z:

<http://www.kulturnariznica.mk/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%BE%D0%B4/105/%D0%9A%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD-%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82-%D0%B2%D0%BE-%D0%A1%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D1%98%D0%B5>

НАЦИОНАЛЕН ПАРК “ПЕЛИСТЕР”. *Природа*. [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://park-pelister.com/za-nas/priroda.html>

НАЦИОНАЛЕН ПАРК “ГАЛИЧИЦА”. *Природа*. [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: http://www.galicica.org.mk/home_page.html

НАЦИОНАЛЕН ПАРК “МАВРОВО”. *Биодиверзитет: флора*. [online]. © 2010 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://npmavrovo.org.mk/?id=31>

Katalogy

FIRO TOUR. *Poznávací zájezdy 2014: Makedonie*. Sittardia, 2013, s. 109

REDOK TRAVEL. *Poznávací zájezdy 2014: Albánie a Makedonie*. S. 124

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Makedonie – mapa.....	12
----------------------------------	----

Seznam grafů

Graf 1: Co se Vám vybaví jako první, když se řekne Makedonie?.....	36
Graf 2 a 2A: Navštívili jste někdy Makedonii? Máte zájem navštívit Makedonii?.....	37
Graf 3: Co (by) Vás k návštěvě inspirovalo?.....	37
Graf 4: Z kterého zdroje máte informace o této zemi?.....	38
Graf 5: Kolikrát jste tuto zemi navštívili?.....	39
Graf 6: Ve kterém období jste/byste navštívili Makedonii?.....	39
Graf 7: Jakým způsobem jste/byste do Makedonie cestoval/a?.....	40
Graf 7A: O jaký typ zájezdu (by) se jednalo?.....	40
Graf 8: Jaký druh dopravy jste/byste použili?.....	41
Graf 9 : Která místa jste/byste navštívili?.....	42
Graf 9A: Co byste si navíc přáli navštívit?.....	42
Graf 10: Co se Vám na této destinaci líbilo?.....	43
Graf 11: Co byste zlepšili (uved'te 3 možnosti)?.....	43
Graf 12: Jaké je Vaše pohlaví ?.....	44
Graf 13: Jaké máte vzdělání?.....	44
Graf 14: Do jaké věkové skupiny patříte?.....	45
Graf 15: Jaká je Vaše ekonomická aktivita?.....	45

Seznam tabulek

Tabulka 1: Kalkulace zájezdu.....	50
-----------------------------------	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Fyzická mapa.....	I
Příloha B – Fotky z Makedonie.....	II
Příloha C – Dotazník	VI
Příloha D – Mapa vlastního zájezdu.....	X

Příloha A – Fyzická mapa

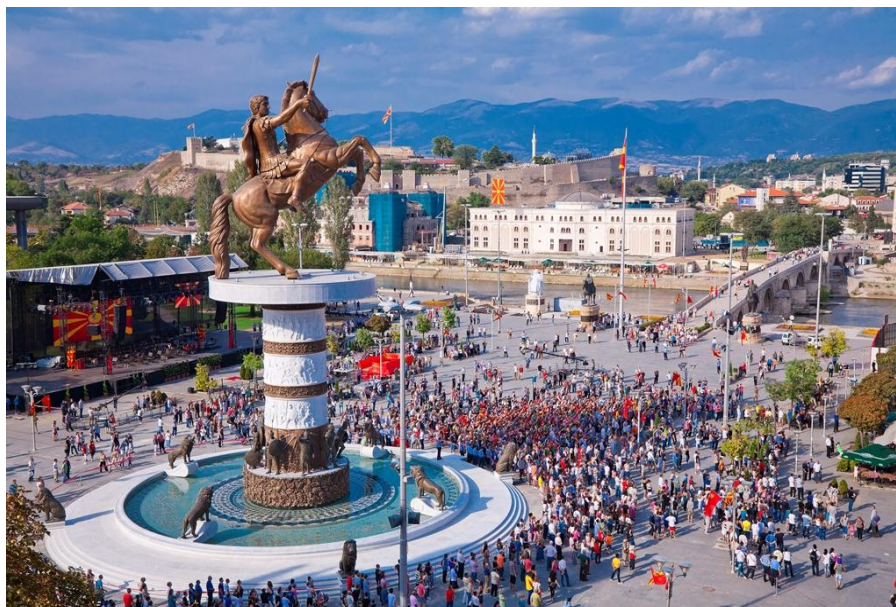

Zdroj¹

¹ EZILON MAPS. Macedonia Map - Physical Map of Macedonia. [online]. © 2009. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: <http://www.ezilon.com/maps/europe/macedonia-physical-maps.html>

Příloha B – Fotky z Makedonie

Obrázek 1: Náměstí Makedonie, Skopje

Zdroj²

Obrázek 2: Kaňon Matka

Zdroj: vlastní foto

² EXPLORING MACEDONIA. *Go to: Cities: Skopje*. [online]. © 2013. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.exploringmacedonia.com/skopje.nsp>

Obrázek 3: Ochrid

Zdroj ³

---

³ OHRID. *Почетна: фото галерија: градот Охрид*. [online]. © 2010. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.ohrid.com.mk/makedonski/photogallery/galleryreferences/galleryreferences.asp?ID=416&KatId=5>

Obrázek 4: Klášterní komplex Svatý Naum, Ochrid

Zdroj ⁴

⁴ OHRID. *Почетна: фото галерија: цркви и манастири*. [online]. © 2010. [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.ohrid.com.mk/makedonski/photogallery/galleryreferences/galleryreferences.asp?ID=416&KatId=2>

Obrázek 5: Vevčanské prameny

Zdroj: vlastní foto

Příloha C – Dotazník

Vážení respondente,

Jsem studentkou univerzity Jana Amose Komenského v Praze. Součástí mé bakalářské práce je vypracování dotazníku na téma „Makedonie jako turistická destinace a spokojenost návštěvníků“.

Prosím Vás o vyplnění tohoto dotazníku, který Vám zabere méně než 10 minut.

Děkuji Vám za spolupráci.

1. Co se Vám první vybaví když se řekne Makedonie?

---

2. Navštívili jste někdy Makedonii?

- a) ANO
- b) NE

(Pokud dotazován nikdy nenavštívil Makedonii, tak následuje otázka 2A. V případě kladné odpovědi následuje otázka č. 3)

2A. Máte zájem navštívit Makedonii?

- a) ANO
- b) NE

(V případě, že odpověď bude kladná, tazatel může dále pokračovat, klást následující otázky v dotazníku)

3. Co (by) Vás k návštěvě inspirovalo?

- a) doporučení přátel, známých
- b) lákavá nabídka CK, CA
- c) návštěva příbuzných, přátel
- d) služební cesta
- e) veletrh cestovního ruchu
- f) jiné (uved'te): _____

4. Z kterého zdroje máte informace o státu?

- a) televize a rádio
- b) časopisy
- c) internet
- d) jiné (uved'te): _____

5. Kolikrát jste tuto zemi navštívili? (pokud dotazován nikdy nenavštívil Makedonii, tak následuje otázka č. 6)

- a) jednou
- b) dva krát
- c) více krát

6. Ve kterém období jste/byste navštívili Makedonii?

- a) v letní sezóně
- b) v zimní sezóně
- c) mimo sezónu

7. Jakým způsobem jste/byste do Makedonie cestoval/a?

- a) organizovaně přes CK, CA
- b) individuálně

7A. O jaký typ zájezdu (by) se jednalo?

- a) kulturní poznávací zájezd
- b) lázeňsky pobyt
- c) pobytový zájezd
- d) exkurze, školní výlet
- e) jiné (uved'te): _____

8. Jaký druh dopravy jste/byste použili?

- a) autobusová doprava
- b) letecká doprava
- c) železniční doprava
- d) automobilová doprava

9. Která místa jste/byste navštívili? (pokud dotazován nikdy nenavštívil Makedonii, tak následuje otázka č. 12)

9A. Co navíc by jste si přáli navštívit?

---

10. Co se Vám na této destinaci líbilo?

---

11. Co by jste zlepšili (uved'te 3 náležitosti)?

---

12. Jaké je Vaše pohlaví ?

- a) MUŽ
- b) ŽENA

13. Jaké vzdělání máte?

- a) základní vzdělání
- b) střední vzdělání
- c) vyšší vzdělání
- d) vysokoškolské vzdělání
- e) bez vzdělání

14. Do jaké věkové skupiny patříte?

- a) 15-24
- b) 25-44
- c) 45-64
- d) 65 a více

15. Jaká je Vaše ekonomická aktivita?

- a) student
- b) zaměstnanec
- c) podnikatel
- d) důchodce

e) matka na mateřské dovolené

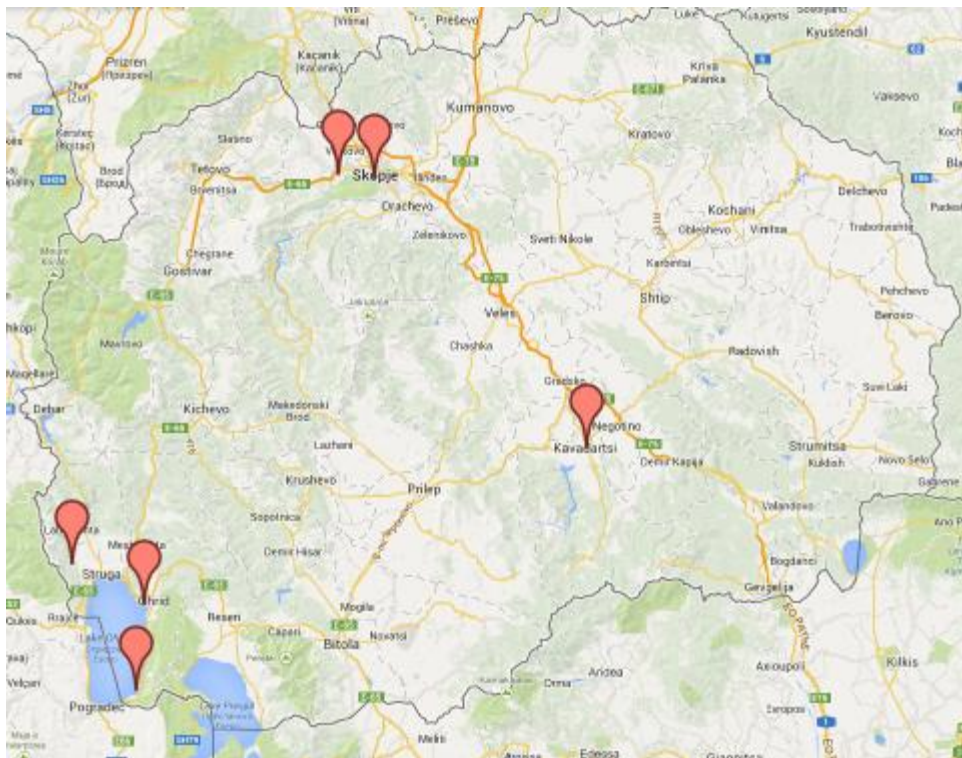
f) jiné (uved'te): _____

Pokud máte zájem o sdělení vyhodnocení tohoto dotazníku, prosím, napište mi vaši e-mailovou adresu.

Děkuji za vyplnění.

Příloha D – Mapa vlastního zájezdu

Obrázek: Mapa vlastního zájezdu (Skopje – Matka – Ochrid – Sv. Naum – Vevcani – Kavadarci)

Zdroj⁵

⁵ GOOGLE MAP. *Map of Macedonia*. [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: [https://maps.google.com/maps?q=map+of+macedonia&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x1354159f70bc4809:0xe0f25ad6c81fc5b1,Macedonia+\(FYROM\)&ei=eeD9UoPmN4XpswbniYDICw&sqi=2&ved=0CCQQ8gEwAA](https://maps.google.com/maps?q=map+of+macedonia&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x1354159f70bc4809:0xe0f25ad6c81fc5b1,Macedonia+(FYROM)&ei=eeD9UoPmN4XpswbniYDICw&sqi=2&ved=0CCQQ8gEwAA)

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Marija Deskovska

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: prezenční studium

Název práce: Kulturní turismus v Makedonii – Skopje a Ochrid

Rok: 2014

Počet strán textu: 45

Celkový počet stran příloh: 11

Počet titulů českých použitých zdrojů: 10

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 6

Počet internetových zdrojů: 29

Vedoucí práce: Mgr. Jana Pernicová